

Załącznik nr 1
do Uchwały nr 164/2019
Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
z dnia 16 maja 2019 r.

Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

INSTYTUT PEDAGOGIKI SPECJALNEJ

PROGRAM KSZTAŁCENIA

**INTERDYSCYPLINARNE STUDIA
NAD NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ**

PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI

Studia II stopnia

I. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU STUDIÓW

Nazwa kierunku studiów	Interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji	Poziom 7
Poziom studiów	Studia II stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Specjalności	-
Forma/formy studiów	Studia stacjonarne
Liczba semestrów	4
Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów	120 pkt
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Magister
Łączna liczba godzin zajęć	Studia stacjonarne – 1115 godz.
Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia	<p>Realizacja programu nauczania, w tym założonych efektów kształcenia, podlega pomiarowi w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.</p> <p>Pomiar wiedzy jest dokonywany na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustnego egzaminu dyplomowego, - egzaminów pisemnych różnych typów: testowych, rekonstruujących wiedzę oraz erudycyjno-problemowych, - oceny pisemnych prac przygotowanych na zajęcia i w ramach zaliczenia przedmiotu, - oceny wypowiedzi ustnych w formie egzaminów, - zaliczeń, referatów bądź dyskusji prowadzonych podczas zajęć, - oceny koncepcji i realizacji projektów badawczych, - oceny koncepcji i realizacji projektów praktycznych. <p>Pomiar umiejętności i kompetencji społecznych jest dokonywany na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceny pracy dyplomowej, - ustnego egzaminu dyplomowego, - różnego typu egzaminów pisemnych: testowych, rekonstruujących wiedzę oraz erudycyjno-problemowych, - oceny pisemnych prac przygotowanych na zajęcia i w ramach zaliczenia przedmiotu, - oceny wypowiedzi ustnych w formie egzaminów, - zaliczeń, - referatów bądź dyskusji prowadzonych podczas zajęć, - oceny koncepcji i realizacji projektów badawczych, - oceny koncepcji i realizacji projektów praktycznych. - oceny uczestnictwa w praktykach pedagogicznych i związanych z nimi działaniach, - oceny realizacji innych projektów i działań pedagogicznych związanych z programem studiów, podejmowanych w uczelni i jej społecznym

	otoczeniu. Szczegółowy opis sprawdzania efektów kształcenia z odniesieniem do konkretnych modułów kształcenia, przedmiotów, form zajęć zawierają sylabusy przedmiotów.
Sposoby oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia	Kryteria oceny pracy ustalane przez prowadzącego zajęcia i/lub skale punktowe z przedziałami odpowiadającymi skali ocen przyjętej w APS (3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0). Szczegółowo opisane w sylabusach przedmiotowych publikowanych w systemie USOS.
Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	116 ECTS
Dziedziny nauki/sztuki i dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> • Dziedzina nauk społecznych, dyscyplina – pedagogika, nauki socjologiczne, psychologia • Dziedzina nauk humanistycznych – dyscyplina – filozofia • Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina – nauki o zdrowiu
Procentowy udział liczby punktów ECTS (w łącznej liczbie punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów) dla każdej z dyscyplin, do której przyporządkowany został kierunek studiów, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogika (nauka wiodąca) - 78% • Nauki socjologiczne – 10%, • Filozofia – 6%, • Psychologia – 3%, • Nauki medyczne – 3%.
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych*	Nie dotyczy
Wymiar praktyk zawodowych	80 godz.
Zasady i forma odbywania praktyk zawodowych	<p>Student kierunku Interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością w całym cyklu kształcenia realizuje następujące praktyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktyka specjalistyczna (20 godz.) w instytucjach publicznych zaangażowanych w proces wspierania osób niepełnosprawnych (instytucje opieki i pomocy społecznej, instytucje aktywizacji zawodowej, instytucje rynku pracy, wydziały wszystkich szczebli administracji publicznej zajmujące się sytuacją osób z niepełnosprawnością). • Praktyka dyplomowa (20 godz.) w instytucjach publicznych zaangażowanych w proces wspierania osób niepełnosprawnych (instytucje opieki i pomocy społecznej, instytucje aktywizacji zawodowej, instytucje rynku pracy, wydziały wszystkich szczebli administracji publicznej zajmujące się sytuacją osób z niepełnosprawnością). • Praktyka dyplomowa (40 godz.) w organizacjach pożytku publicznego (fundacje, stowarzyszenia, grupy wsparcia, centra wolontariatu), media. <p>Zasady i forma odbywania praktyk określone są w</p>

	odrębnych przepisach: „Regulaminie praktyk”.
Liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych	4 ECTS
Procentowy udział punktów ECTS (w łącznej liczbie punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów), które student uzyskuje w ramach zajęć do wyboru	38 ECTS - 32% łącznej liczby punktów ECTS wymaganej do ukończenia kierunku studiów.
Procentowy udział punktów ECTS (w łącznej liczbie punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów), którą student musi uzyskać w ramach zajęć: związanych z prowadzoną na uczelni działalnością naukową** w dyscyplinie/dyscyplinach do których przyporządkowany został kierunek studiów (w przypadku profilu ogólnoakademickiego) lub kształtujących umiejętności praktyczne (w przypadku profilu praktycznego)	69 ECTS - 57% łącznej liczby punktów ECTS wymaganej do ukończenia kierunku studiów
Wskazanie związków z misją uczelni i strategią jej rozwoju	<p>Kierunek kształcenia interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością realizowany jest zgodnie z humanistycznym ideałem patronki Uczelni - twórczyni pedagogiki specjalnej w Polsce Marii Grzegorzewskiej - wyrażającym się w przesłaniu „nie ma kaleki - jest człowiek”.</p> <p>Kształcenie wyższe na kierunku interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością wydatnie wpisuje się w misję Akademii Pedagogiki Specjalnej jako uczelni deklarującej swój akademicki charakter i realizującej zarówno badania naukowe, działalność dydaktyczną, jak i ideę wsparcia środowisk potrzebujących pomocy. Studia na tym kierunku łączą ponad dziewięćdziesięcioletnią naukowo-dydaktyczną tradycję Uczelni z współczesnym ujmowaniem niepełnosprawności i tworzeniem systemów wsparcia społecznego.</p> <p>Studiowanie na kierunku interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością zapewni wykształcenie liderów i specjalistów, światłych znaczenia problemu niepełnosprawności w społeczeństwie i podejmujących twórcze działania na rzecz osób z niepełnosprawnością, a także badaczy, zainteresowanych rozpoznawaniem niepełnosprawności z perspektywy interdyscyplinarnej. Kształcenie na kierunku interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością, zgodnie z misją i strategią rozwoju Uczelni, zapewni wysoką jakość merytorycznego i metodologicznego przygotowania absolwentów do profesjonalnego opracowywania systemów wsparcia oraz projektowania i realizacji badań z zakresie problematyki związanej z niepełnosprawnością.</p>
Sylwetka absolwenta	Znaczący wzrost ruchu społecznego na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz nasilająca się potrzeba inicjowania, projektowania i realizacji zintegrowanych

systemów wsparcia, wymagają przygotowania profesjonalistów – liderów, specjalistów, badaczy. Kompetencje, zdobyte na kierunku kształcenia *interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością*, pozwolą skutecznie prowadzić wielopłaszczyznowe działania skierowane do niepełnosprawnych i ich środowisk, a w tym m.in. pełnić rolę rzecznika broniącego praw osób niepełnosprawnych, lidera walczącego o ich miejsce w społeczeństwie i o zmianę postaw społecznych, zaangażowanego w przygotowanie mediów do promocji osób niepełnosprawnych, specjalistę działającego w społecznościach lokalnych. Kształcenie na kierunku *interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością* pozwoli także nabyć wiedzę i umiejętności do podejmowania i realizowania badań nad osobistą, społeczną, polityczną, ekonomiczną i kulturową sytuacją niepełnosprawnych.

Zapotrzebowanie społeczne stwarza absolwentom kierunku kształcenia *interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością* szerokie i atrakcyjne możliwości rozwoju własnej kariery zawodowej. Studiowanie na tym kierunku dostarcza studentom merytorycznych, metodycznych i metodologicznych narzędzi do projektowania i realizacji złożonych i wielozakresowych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością. Umożliwia zdobycie kompetencji niezbędnych do pełnienia działań eksperckich, opiniotwórczych w zakresie problematyki związanej z niepełnosprawnością, a także pełnienia funkcji lidera w kierowaniu realizacją projektów, aktywnego uczestniczenia w marketingu społecznym na rzecz osób z niepełnosprawnością, a także roli badacza społeczno-kulturowej i polityczno-prawnej problematyki niepełnosprawności.

Absolwent kierunku kształcenia drugiego stopnia *interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością* posiada poszerzoną i pogłębioną wiedzę dotyczącą niepełnosprawności w kontekście interdyscyplinarnych wyjaśnień zarówno nauk humanistycznych, społecznych, jak i medycznych. Studiowanie na kierunku umożliwi poznanie tradycji i współczesnych ruchów społecznych na rzecz niepełnosprawnych, społeczno-demograficznej sytuacji osób niepełnosprawnych w Polsce i na świecie, historycznych uwarunkowań badań nad niepełnosprawnością, ich najważniejszych nurtów, aktualnych tendencji i czołowych przedstawicieli. Absolwent kierunku ma bogatą i szeroką wiedzę, dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, zna ich prawidłowości i zaburzenia oraz sposoby komunikowania się z osobami o różnych rodzajach niepełnosprawności.

Kluczowe koncepcje człowieka i jego rozwoju (w tym m.in. filozoficzne, psychologiczne, socjologiczne, pedagogiczne, medyczne), zgłębiane podczas studiowania na kierunku kształcenia *interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością*, dostarczają teoretycznych konstruktów do projektowania systemów wsparcia osób z

	<p>niepełnosprawnością i ich środowisk oraz inicjowania badań nad określoną problematyką niepełnosprawności. Studiowanie wprowadza w zagadnienia kreatywności osób z niepełnosprawnością, jakości i stylu życia oraz dobrostanu niepełnosprawnych, a także realizacji założeń normalizacyjnych w perspektywie inkluzji społecznej.</p> <p>Absolwent zna tradycyjne i współczesne kierunki badań nad niepełnosprawnością i prezentuje zaawansowaną wiedzę i umiejętności do prowadzenia badań w zakresie tej problematyki. Umie projektować ścieżkę własnego rozwoju, potrafi pracować w zespole pełniąc różne role, ma umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z planowaniem i realizacją działań profesjonalnych, też kierowniczych.</p> <p>Absolwent ma ugruntowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych oraz potrafi postępować zgodnie z nimi w podejmowaniu działań zawodowych, dostrzega i analizuje dylematy etyczne związane z działaniami na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich środowiska. Jest świadomy istnienia etycznego wymiaru badań naukowych oraz potrafi zastosować zasady i normy etyczne w postępowaniu badawczym.</p> <p>Studiowanie na kierunku <i>interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością</i> pozwala wykształcić absolwenta refleksyjnego, kompetentnego rzecznika osób niepełnosprawnych, profesjonalistę w dziedzinie projektowania systemów wsparcia, naukowca zainteresowanego problematyką badania zjawiska niepełnosprawności. Absolwent posiada niezbędną wiedzę i umiejętności, by działać, badać, mówić i pisać o niepełnosprawności w wymiarze indywidualnym i społecznym.</p> <p>Absolwent kierunku kształcenia <i>interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością</i> ma kompetencje do realizacji zadań zawodowych w organizacjach rządowych i pozarządowych, w środkach masowego przekazu. Jest także przygotowany do kariery naukowej, akademickiej, a w tym kontynuacji studiów III stopnia. Uzyskuje podstawowe kompetencje do pracy w charakterze nauczyciela akademickiego. Zostaje zapoznany z przedmiotem i zadaniami dydaktyki szkoły wyższej, celami kształcenia, metodami i środki dydaktycznymi charakterystycznymi dla szkoły wyższej oraz specyfiką pracy z uczniem dorosłym.</p>
--	---

* Dotyczy kierunku studiów przyporządkowanego do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne i nauki społeczne.

** Uwzględnia się zajęcia przygotowujące do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

II. EFEKTY UCZENIA SIĘ

2.1. Odniesienie do uniwersalnej charakterystyki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji

Odniesienie do uniwersalnej charakterystyki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji		
Absolwent kierunku pedagogika specjalna		Symbol efektu z PRK
zna i rozumie:	<ul style="list-style-type: none"> - w pogłębiony sposób fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi, także w powiązaniu z innymi dziedzinami, stanowiące podstawę projektowania i podejmowania zróżnicowanych działań w zakresie studiów nad niepełnosprawnością/niepełnosprawności - różnorodne złożone uwarunkowania i aksjologiczny kontekst w pracy z osobami z niepełnosprawnością 	P7U_W
potrafi:	<ul style="list-style-type: none"> - wykonywać zadania oraz formułować i rozwiązywać problemy dotyczące wielokierunkowych i wieloaspektowych działań w obszarze niepełnosprawności z wykorzystaniem nowej wiedzy, także z innych dziedzin - samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie - komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, odpowiednio uzasadniać stanowiska 	P7U_U
jest gotów do:	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania w pracy z osobami z niepełnosprawnością oraz poza środowiskiem pracy - podejmowania inicjatyw zawodowych, krytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji, w których uczestniczy; przewodzenia grupie i ponoszenia odpowiedzialności za nią 	P7U_K

2.2. Odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia

Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia		
Symbol efektu kierunkowego	EFEKTY KIERUNKOWE	Symbol efektu z charakterystyk drugiego stopnia
	Absolwent kierunku INTERDYSCYPLINARNE STUDIA NAD NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	
WIEDZA <i>(Absolwent zna i rozumie:)</i>		
K_W01	W pogłębionym stopniu źródła i miejsce studiów nad niepełnosprawnością w interdyscyplinarnym powiązaniu z naukami humanistycznymi, społecznymi i medycznymi oraz główne tendencje rozwoju studiów nad niepełnosprawnością w Polsce i na świecie.	P7S_WG
K_W02	W pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk humanistycznych i społecznych, którą jest w stanie twórczo rozwijać w kontekście zagadnień związanych z niepełnosprawnością.	P7S_WG
K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności rozszerzony o terminy stosowane w naukach humanistycznych, społecznych i medycznych.	P7S_WG
K_W04	Rozszerzone filozoficzne, psychologiczne, pedagogiczne, socjologiczne i medyczne koncepcje człowieka i ich odniesienia do niepełnosprawności oraz projektowania działań na rzecz osób z niepełnosprawnością	P7S_WG
K_W05	W pogłębionym stopniu prawidłowości i zaburzenia rozwoju biologicznego, psychicznego i społecznego człowieka w cyklu życia.	P7S_WG
K_W06	Rozszerzoną wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań nad różnymi obszarami niepełnosprawności, procedurach prowadzenia analiz ilościowych i jakościowych oraz zasadach i normach etycznych w badaniach nad niepełnosprawnością.	P7S_WG
K_W07	Rozszerzoną wiedzę o osobach z niepełnosprawnością, ich specjalnych potrzebach, środowisku życia, metodach diagnozowania i oceny jakości usług oraz projektowaniu i realizacji złożonych i wielozakresowych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.	P7S_WG
K_W08	W pogłębionym stopniu koncepcje, strukturę i funkcje systemów wsparcia osób z niepełnosprawnością w Polsce i na świecie, ich specyfikę, cele, zadania, uwarunkowania, procesy w nich zachodzące oraz możliwości prowadzenia nad nimi badań.	P7S_WG
K_W09	W pogłębionym stopniu prawne, ekonomiczne, etyczne podstawy wspierania osób z niepełnosprawnością.	P7S_WK
K_W10	Fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji oraz ich wpływ na kształtowanie sytuacji osób z niepełnosprawnością w Polsce i na świecie.	P7S_WK
K_W11	Zasady dotyczące zarządzania własnością intelektualną i	P7S_WK

	prawem autorskim.	
K_W12	Mechanizmy i podstawowe zasady rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości w ujęciu przedmiotowym (aktywne działanie w sferze gospodarczej) i podmiotowym (cechy osobowe warunkujące aktywność gospodarczą).	P7S_WK
UMIEJĘTNOŚCI <i>(Absolwent potrafi:)</i>		
K_U01	Potrafi wykorzystywać interdyscyplinarną wiedzę teoretyczną z zakresu studiów nad niepełnosprawnością w celu identyfikowania złożonych i nietypowych problemów związanych z podejmowaniem wieloaspektowych i wielokierunkowych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ocenę, analizę, syntezę oraz twórczą interpretację informacji.	P7S_UW
K_U02	Projektować, realizować i monitorować strategie innowacyjnych działań w obszarze niepełnosprawności w nieprzewidzianych warunkach, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów, prognozować przebieg i skutki planowanych działań poprzez właściwy dobór oraz zastosowanie istniejących metod i narzędzi, ich przystosowanie oraz tworzenie nowych zaawansowanych metod, technik i narzędzi.	P7S_UW
K_U03	Potrafi wykorzystywać interdyscyplinarną wiedzę z zakresu studiów nad niepełnosprawnością w celu rozpoznawania potrzeb i możliwości rozwojowych osób z niepełnosprawnością, potrzeb ich środowiska życia oraz projektować i realizować zadania badawcze w tym zakresie.	P7S_UW
K_U04	Potrafi wykorzystywać wiedzę o prawnych, ekonomicznych, etycznych podstawach wspierania osób z niepełnosprawnością w celu formułowania rekomendacji do programów wsparcia osób z niepełnosprawnością oraz projektowania działań w tym zakresie.	P7S_UW
K_U05	Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczym, a w tym: rozpoznawać ważną empirycznie przestrzeń badawczą studiów nad niepełnosprawnością, ustalać założenia koncepcyjne badań, prowadzić badania, analizować i interpretować wyniki, formułować wnioski oraz propozycje dalszych badań, w obrębie studiów nad niepełnosprawnością.	P7S_UW
K_U06	Komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców na tematy dotyczące różnych zagadnień związanych z niepełnosprawnością przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych, korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych, a w tym: formułować konstruktywne uzasadnienia własnych opinii i stanowisk, wątpliwości i sugestii, prowadzić debaty oraz dokonywać oceny innych stanowisk.	P7S_UK
K_U07	Kierować pracą zespołów badawczych na każdym etapie projektowania i realizacji badań nad niepełnosprawnością, w	P7S_UO

	tym współpracować z innymi w ramach prac zespołowych oraz podejmować rolę lidera zespołu w badaniach nad osobistą, społeczną, polityczną, ekonomiczną i kulturową sytuacją osób z niepełnosprawnością.	
K_U08	Kierować pracą zespołu specjalistów pracujących z osobami z niepełnosprawnością, a w tym planować, koordynować pracę zespołu, analizować działanie zespołu oraz dokonywać ewaluacji podejmowanych działań.	P7S_UO
K_U09	Samodzielnie planować i realizować własną ścieżkę rozwoju zawodowego i osobowego, a także inspirować innych do działań na rzecz uczenia się przez całe życie.	P7S_UU
K_U10	Posługiwać się językiem obcym w zakresie studiowanego kierunku studiów, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P7S_UK
KOMPETENCJE SPOŁECZNE <i>(Absolwent jest gotów do:)</i>		
K_K01	Krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.	P7S_KK
K_K02	Kreatywnego wykorzystania posiadanej, interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności z zakresu niepełnosprawności w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.	P7S_KK
K_K03	Podejmowania i wypełniania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego osób z niepełnosprawnością, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.	P7S_KO
K_K04	Odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnością, a w tym: podejmowania działań służących własnemu rozwojowi zawodowemu i rozwijaniu dorobku zawodowego, podtrzymywania etosu zawodu oraz przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad, przestrzegania etyki badań nad niepełnosprawnością.	P7S_KR

III. OPIS ZAJĘĆ, UWZGLĘDNIAJĄCY PRZYPISANE DO POSZCZEGÓLNYCH ZAJĘĆ EFEKTY UCZENIA SIĘ I TREŚCI PROGRAMOWE

Moduł: Podstawy studiów nad niepełnosprawnością

NAZWA PRZEDMIOTU: Interdyscyplinarne podstawy studiów nad niepełnosprawnością		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W01	Zna w pogłębionym stopniu źródła i miejsce <i>studiów nad niepełnosprawnością</i> w interdyscyplinarnym powiązaniu z naukami humanistycznymi, społecznymi i medycznymi oraz główne tendencje rozwoju studiów nad niepełnosprawnością w Polsce i na świecie, istotne osiągnięcia <i>disability studies</i> , ważne nurty, aktualne tendencje i czołowych przedstawicieli.
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności rozszerzony o terminy stosowane w naukach humanistycznych, społecznych i medycznych.
	K_W04	Zna rozszerzone filozoficzne, psychologiczne, pedagogiczne, socjologiczne i medyczne koncepcje ujmujące osobę z niepełnosprawnością w wymiarze indywidualnym, międzyludzkim i ogólnospołecznym.
	K_W07 K_W09	Ma wiedzę na temat wykluczania, stygmatyzacji osób z niepełnosprawnością w życiu osobowym, społecznym, a także barierach kulturowych, prawnych czy ekonomicznych wspierania osób z niepełnosprawnością.
	K_W07	Ma pogłębioną wiedzę o społeczno-demograficznej sytuacji osób z niepełnosprawnością w Polsce i wybranych państwach.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać interdyscyplinarną wiedzę teoretyczną z zakresu studiów nad niepełnosprawnością w celu identyfikowania złożonych i nietypowych problemów związanych z podejmowaniem wieloaspektowych i wielokierunkowych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ocenę, analizę, syntezę oraz twórczą interpretację informacji.
	K_U03	Potrafi wykorzystywać interdyscyplinarną wiedzę z zakresu studiów nad niepełnosprawnością w celu rozpoznawania potrzeb i możliwości rozwojowych osób z niepełnosprawnością, potrzeb ich środowiska życia oraz formułowania rekomendacji do programów wsparcia osób z niepełnosprawnością i projektowania działań w tym zakresie.
	K_U05	Potrafi rozpoznawać ważną empirycznie przestrzeń badawczą studiów nad niepełnosprawnością; podejmować i realizować

		badania nad osobistą, społeczną, polityczną, ekonomiczną i kulturową sytuacją niepełnosprawnych.
	K_U06	Potrafi podejmować krytyczny dyskurs nad miejscem Innego w społeczeństwie i rolę społeczeństwa w zapewnieniu wszystkim jego obywatelom równych szans, formułuje konstruktywne uzasadnienia własnych opinii i stanowisk, wątpliwości i sugestii, prowadzi debaty oraz dokonuje oceny innych stanowisk.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów dokonać krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K04	Ma świadomość konieczności przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad, przestrzega etyki badań nad niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<p>Wykład:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niepełnosprawność-definicje,koncepcje, modele 2. Skala zjawiska niepełnosprawności w świecie i w Polsce. Disability studies nurt teoretyczno-badawczy i dydaktyczny 3. Pozytywny paradygmat niepełnosprawności-koncepcje, badania nad dobrostanem osoby z niepełnosprawnością 4. Wybrane tradycje ujmowania fenomenu niepełnosprawności-m.in. koncepcja Innego Emanuel'a Levinasa, koncepcja spotkania i dialogu Martina Bubera, poczlowieczy etap historii w koncepcji Francisa Fukuyamy, Koncepcja witalistyczna José Ortegi Gasseta, koncepcje personalistyczne 5. Normalizacja, self-adwokatura, integracja, inkluzja 6. Wybrane tradycje badania fenomenu niepełnosprawności: postawy społeczne, autonomia, samostanowienie, zasoby osobowe, systemy rodzinne a niepełnosprawność 7. Rozważania nad rezerwatem przestrzeni osób z niepełnosprawnością w świetle koncepcji Erwina Goffmana <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Współczesny wizerunek osób z niepełnosprawnością 2. Postawy społeczne wobec osób z niepełnosprawnością 3. Wsparcie społeczne – możliwości, bariery 4. Obszary interdyscyplinarnych badań nad niepełnosprawnością 5. Uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w różnych przejawach życia społecznego 		

Moduł: Socjologiczne, etyczne i prawne aspekty dyskursu nad fenomenem niepełnosprawności

NAZWA PRZEDMIOTU: Socjologia niepełnosprawności		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W04	Zna rozszerzone socjologiczne koncepcje człowieka i ich odniesienia do niepełnosprawności oraz projektowania działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.
	K_W04	Ma poszerzoną wiedzę o teoriach socjologicznych leżących u podstaw zjawiska stygmatyzacji i dyskryminacji oraz zna rodzaje działań stymulujących pozytywne zmiany postaw społecznych.
	K_W05	Zna w pogłębionym stopniu prawidłowości i zaburzenia rozwoju społecznego człowieka w cyklu życia.
	K_W07	Ma pogłębioną wiedzę dotyczącą społeczno – demograficznej sytuacji osób z niepełnosprawnością w Polsce i na świecie.
	K_W07	Ma uporządkowaną wiedzę na temat znaczenia postaw społecznych dla autopercepcji osób z niepełnosprawnością oraz ich obecności w życiu społecznym i aktywności społecznej.
	K_W10	Zna i omawia aktualne problemy osób niepełnosprawnych w warunkach dokonujących się zmian społeczno – kulturowych.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu socjologii niepełnosprawności celem analizy i interpretacji aktualnych postaw społecznych wobec osób z niepełnosprawnością (obserwowane w stosunkach międzyludzkich, w mediach) oraz ich przemian w odniesieniu do czynników społeczno-kulturowych.
	K_U03	Potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu socjologii niepełnosprawności w celu rozpoznawania potrzeb i możliwości rozwojowych osób z niepełnosprawnością, a w tym określić rolę rodziny oraz innych grup społecznych w funkcjonowaniu społecznym osób niepełnosprawnych.
		Kompetencje społeczne
	K_K02	Jest gotów do kreatywnego wykorzystania posiadanej wiedzy i umiejętności w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych związanych z obszarem społecznego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.

K_K03	Jest gotów do podejmowania i wypełniania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego osób z niepełnosprawnością, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.
-------	--

TREŚCI PROGRAMOWE

Rola społeczna osoby niepełnosprawnej.
 Niepełnosprawni a społeczeństwo- integracja, wykluczenie, izolacja.
 Zróżnicowanie kulturowe społecznych postaw wobec niepełnosprawnych.
 Społeczny obraz osoby niepełnosprawnej. Stereotyp osoby niepełnosprawnej.
 Cykl życiowy osoby niepełnosprawnej.
 Niepełnosprawni w rodzinie pochodzenia.
 Niepełnosprawni w sferze edukacji.
 Niepełnosprawni w miejscu pracy.
 Niepełnosprawni w miejscu zamieszkania.
 Życie rodzinne osób niepełnosprawnych.
 Aktywność społeczna osób niepełnosprawnych.
 Organizacje i stowarzyszenie osób n niepełnosprawnych.
 Aktywność kulturalna osób niepełnosprawnych.
 Religijność osób niepełnosprawnych.
 Osoby pomagające niepełnosprawnym. Organizacje pomagające niepełnosprawnym.
 Polityka państwa wobec osób niepełnosprawnych.

NAZWA PRZEDMIOTU: Etyka w życiu publicznym i badaniach naukowych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Zna w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową etyki. Zna miejsce i rolę etyki w systemie nauk oraz jej powiązania z innymi dyscyplinami.
	K_W06	Ma pogłębioną wiedzę na temat zasad dobrej praktyki badawczej i rozumie konieczność ich przestrzegania w badaniach różnych obszarów niepełnosprawności.
	K_W10	Zna podstawowe prawa człowieka leżące u podstaw norm etycznych obowiązujących w świecie współczesnym i ich odniesienie do osób z niepełnosprawnością.
	K_W11	Zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną w celu identyfikowania złożonych i nietypowych problemów dotyczących nierespektowania zasad etycznych w życiu publicznym w różnych jego sferach.

	K_U05	Potrafi zastosować zasady oraz normy etyczne w postępowaniu badawczym.
		Kompetencje społeczne
	K_K04	Jest świadomy istnienia etycznego wymiaru badań naukowych; podejmuje refleksję krytyczną nad uprawianiem nauki, konsekwencjami badań i odpowiedzialnością badacza.
	K_K04	Jest świadomy znaczenia przestrzegania zasad i norm etycznych w podejmowaniu działań zawodowych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagadnienia wstępne. Etyka – specyfika przedmiotowa, miejsce w systemie nauk, powiązanie z innymi dyscyplinami. Definicja i charakterystyka sfery publicznej. 2. Etyka w różnych okresach historycznych od starożytności po współczesność. 3. Etyka badań naukowych - etyka pracownika nauki a etyka badań naukowych. 4. Etyczne zasady postępowania w środowisku naukowym. Dochowywanie rzetelności, poszanowanie własności. Etyka badań naukowych. Tradycja dobra nauki jako najwyższej wartości. Wątpliwości etyczne i współczesne regulacje. Wykorzystywanie wyników jako problem etyczny. 		

NAZWA PRZEDMIOTU: Nauki o rodzinie w kontekście niepełnosprawności		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Ma pogłębioną wiedzę o dziedzinie akademickiej: nauki o rodzinie, wskazuje jej najważniejsze obszary teoretyczno-empiryczne i podejmowane zagadnienia związane z niepełnosprawnością.
	K_W07	Ma pogłębioną wiedzę o środowisku rodzinnym osób z niepełnosprawnością, postawach rodzicielskich wobec osób z niepełnosprawnością, problemach rodzin wychowujących dziecko z niepełnosprawnością, procesie umacniania rodzin (<i>empowerment</i>).
	K_W08	Ma pogłębioną wiedzę o koncepcjach, systemach i funkcjach systemów wsparcia rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, zna indywidualną i społeczną sytuację tych rodzin.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać interdyscyplinarną wiedzę teoretyczną z zakresu nauk o rodzinie w celu identyfikowania złożonych i nietypowych problemów zachodzących w życiu rodziny wychowującej dziecko z niepełnosprawnością.

	K_U01	Potrafi interpretować złożone zjawiska społeczne związane z niepełnosprawnością w kontekście życia rodzinnego.
	K_U03	Potrafi wykorzystywać wiedzę z obszaru nauk o rodzinie w celu rozpoznawania potrzeb i możliwości rozwojowych osób z niepełnosprawnością, potrzeb ich środowiska życia oraz projektować i realizować zadania badawcze w tym zakresie.
	K_U05	Umie wyciągać właściwe wnioski z badań nad rodziną z dzieckiem z niepełnosprawnością i tekstów teoretycznych.
	K_U06	Posiada umiejętność prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K04	W dyskusjach i analizie tekstów używa argumentów świadczących o wrażliwości etycznej na problemy życia rodziny wychowującej dziecko z niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<p>Wprowadzenie – definicje i funkcje rodziny. Podstawowe pojęcia rodziny i niepełnosprawności Fakty demograficzne o rodzinie w Polsce Statystyki dotyczące niepełnosprawności w Polsce Zaburzenia funkcjonowania wynikające z różnych z niepełnosprawności Niepełnosprawni w rodzinie - dzieci, rodzice Rodzina w ujęciu systemowym. Koncepcja solidarności rodzinnej Dziecko z niepełnosprawnością w rodzinie - funkcjonowanie rodziny i system wsparcia</p>		

NAZWA PRZEDMIOTU: Prawa człowieka		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności rozszerzony o podstawowe pojęcia prawne w obszarze niepełnosprawności.
	K_W09	Ma pogłębioną i poszerzoną wiedzę o prawach człowieka zagwarantowanych w polskich i międzynarodowych dokumentach oraz prawnych podstawach wspierania osób z

		niepełnosprawnością i działaniach antydyskryminacyjnych.
		Umiejętności
	K_U04	Potrafi wykorzystywać wiedzę z obszaru praw człowieka oraz prawnych podstaw wspierania osób z niepełnosprawnością w celu formułowania rekomendacji do programów wsparcia osób z niepełnosprawnością i projektowania działań w obszarze rozwiązań antydyskryminacyjnych.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Potrafi ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności oraz określić potrzeby w zakresie rozwoju osobistego i społecznego oraz podnoszenia kultury osobistej.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Geneza i podstawowe kierunki rozwoju praw człowieka. 2. Prawa człowieka w dokumentach polskich ze szczególnym uwzględnieniem Konstytucji RP i jej znaczenia dla praw człowieka oraz instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich i Trybunału Konstytucyjnego. Pojęcie i ochrona niepełnosprawności w prawie polskim. 3. Międzynarodowe regulacje ochrony praw człowieka w tym w systemie ONZ, Rady Europy i UE. System ochrony praw osób z niepełnosprawnością w regulacjach prawnych ONZ. 4. Gwarancje funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w Rzeczypospolitej Polskiej wynikające z konstytucji RP oraz prawa europejskiego. Analiza przepisów regulujących zagadnienia ochrony praw człowieka oraz ich stosowania w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnością. 		

NAZWA PRZEDMIOTU: Osoba z niepełnosprawnością w środowisku rodzinnym		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W07	Ma uporządkowaną i poszerzoną wiedzę o osobach z niepełnosprawnością oraz ich środowisku rodzinnymi.
	K_W07	Zna procesy zachodzące w rodzinach osób z niepełnosprawnością. Zna sytuację psychospołeczną rodzin z osobą z niepełnosprawnością. Zna konsekwencje niepełnosprawności dla funkcjonowania systemu rodzinnego.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi identyfikować, przetwarzać i interpretować informacje dotyczące różnych zakresów życia rodzinnego osób z niepełnosprawnością w celu identyfikowania złożonych i nietypowych problemów związanych z

		podejmowaniem wieloaspektowych i wielokierunkowych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Potrafi ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności oraz określić potrzeby w zakresie rozwoju osobistego i naukowego oraz podnoszenia kultury osobistej.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Sytuacja psychospołeczna rodzin z osobą z niepełnosprawnością: stosunki interpersonalne, sytuacja ekonomiczna, sytuacja społecznego funkcjonowania rodziny. Uwarunkowania socjodemograficzne, podmiotowe i społeczne funkcjonowania rodziny z osobą z niepełnosprawnością.
2. Postawy członków rodziny wobec niepełnosprawności a funkcjonowanie niepełnosprawnego członka rodziny. Rodzina w procesie wsparcia społecznego i zawodowego osoby z niepełnosprawnością. Zasoby indywidualne i społeczne członków rodziny osoby z niepełnosprawnością. Znaczenie rodziny w procesie rehabilitacji osoby z niepełnosprawnością.
3. Jakość życia rodzin z osobą z niepełnosprawnością – przegląd badań empirycznych.

Moduł: Antropologiczne, filozoficzne i historyczne ujęcie fenomenu niepełnosprawności

NAZWA PRZEDMIOTU: Antropologiczne aspekty niepełnosprawności		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Ma pogłębioną wiedzę o głównych kierunkach rozwoju antropologii kulturowej (społecznej), wskazuje jej źródła, główne nurty, najważniejsze osiągnięcia teoretyczno-badawcze w obszarach związanych z niepełnosprawnością.
	K_W04	Zna rozszerzone andrologiczne koncepcje człowieka i ich odniesienia do niepełnosprawności.
	K_W07	Ma wiedzę o podmiotach działalności kulturowej w sytuacji niepełnosprawności, zna indywidualną i społeczną sytuację osób z niepełnosprawnością zaangażowanych w kulturę.
	K_W07	Ma pogłębioną wiedzę o społecznych, ekonomicznych i osobowych uwarunkowaniach aktywności kulturowej osób z niepełnosprawnością.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać interdyscyplinarną wiedzę teoretyczną z zakresu antropologii kulturowej w celu identyfikowania złożonych i nietypowych zjawisk oraz problemów związanych z kulturą niepełnosprawności poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ocenę, analizę, syntezę oraz twórczą interpretację informacji.
	K_U01	Potrafi identyfikować oraz interpretować zjawiska związane z kulturą niepełnosprawności w kontekście uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, osobowościowych.
	K_U02	Potrafi projektować, realizować i monitorować strategie innowacyjnych działań w obszarze kultury niepełnosprawności w nieprzewidzianych warunkach, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów, prognozować przebieg i skutki planowanych działań poprzez właściwy dobór oraz zastosowanie istniejących metod i narzędzi, ich przystosowanie oraz tworzenie nowych zaawansowanych metod, technik i narzędzi.
	K_U03	Potrafi analizować powiązania pomiędzy kulturą niepełnosprawności a różnymi obszarami rehabilitacji i terapii osób z niepełnosprawnością.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego

	warsztatu metodycznego i badawczego.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<p>1. Antropologia jako nauka i historia antropologii j jej postaci: tradycyjna, biologiczna kulturowa społeczna filozoficzna.</p> <p>2. Problem niepełnosprawności jako problem antropologiczny.</p> <p>3 Rodzaje niepełnosprawności.</p> <p>3. Podejścia do niepełnosprawności.</p> <p>4. Niepełnosprawność wobec normalności.</p> <p>5. Ekskluzywne i inkluzywne podejście do niepełnosprawności.</p> <p>6. Niepełnosprawność w różnych kulturach i epokach.</p> <p>7. Kształtowanie się współczesnego podejścia do niepełnosprawności.</p> <p>Ich opracowanie wiąże się z wykorzystaniem materiałów źródłowych, ikonograficznych i dokumentacji audiowizualnej.</p>	

NAZWA PRZEDMIOTU: Niepełnosprawność w ujęciu kulturoznawczym		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje, opisujące praktyki, relacje i procesy zachodzące w kulturze , a także koncepcje człowieka jako uczestnika i twórcy kultury.
	K_W07	Zna i rozumie rolę osób niepełnosprawnych w procesach kulturotwórczych w różnych epokach historycznych. Zna twórców z niepełnosprawnością w różnych epokach historycznych.
	K_W10	Ma pogłębioną wiedzę o współczesnym życiu kulturalnym oraz o tendencjach i zmianach w praktykach kulturowych, uwzględniając zmiany dotyczące zjawiska niepełnosprawności oraz osób niepełnosprawnych.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu kulturoznawstwa w celu identyfikowania złożonych i nietypowych problemów związanych z udziałem osób z niepełnosprawnością w kulturze; posługuje się podstawowymi pojęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi pojęciami właściwymi dla kulturoznawstwa w kontekście niepełnosprawności.
	K_U03	Posługuje się koncepcjami życia społeczno - kulturowego, obejmującymi problematykę uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w kulturze, obyczaju, religii, tożsamości narodowej, migracji oraz wielokulturowości.
	K_U05	Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczym w obrębie badań nad

		niepełnosprawnością w aspekcie kulturotwórczym.
		Kompetencje społeczne
	K_K03	Jest gotów do podejmowania i wypełniania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego osób z niepełnosprawnością, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Wieloznaczność i koncepcje kultury. Opcje analityczne w kulturoznawstwie
2. Złożoność zależności między człowiekiem i kulturą
3. Człowiek z niepełnosprawnością jako twórca kultury symbolicznej
4. Człowiek z niepełnosprawnością w dorobku kultury symbolicznej (medialne wizerunki osób z niepełnosprawnością: obraz, film, literatura
5. Metody kulturoterapii
6. Pojęcie i formy uczestnictwa kulturalnego, tendencje i zmiany w praktykach kulturalnych i kulturowych
7. Opcje badawcze w studiach nad uczestnictwem kulturalnym i kulturowym
8. Tematy kulturowe w studiach nad niepełnosprawnością
9. Obyczaj, religia, tożsamość narodowa, migracji oraz wielokulturowość wobec osób z niepełnosprawnością.
10. Instytucje i organizacje społeczne w rozpowszechnianiu wiedzy o kulturotwórczej roli osób z niepełnosprawnościami.

NAZWA PRZEDMIOTU: Rys historyczny niepełnosprawności

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W04	Zna rozszerzone pedagogiczne koncepcje człowieka i ich odniesienia do niepełnosprawności oraz projektowania działań w obszarze kształcenia i wychowania osób z niepełnosprawnością.
	K_W08	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje, strukturę i funkcje systemów wsparcia osób z niepełnosprawnością w Polsce; zna tradycje związane z opieką, kształceniem i wychowaniem osób z niepełnosprawnością w poszczególnych okresach historycznych, z uwzględnieniem kontekstu kulturowego.
	K_W08	Zna w pogłębionym stopniu genezę i rozwój instytucji i organizacji związanych z opieką, kształceniem i wychowaniem osób z niepełnosprawnością w kontekście historycznym.
		Umiejętności

	K_U01	Potrafi wykorzystywać interdyscyplinarną wiedzę teoretyczną w celu identyfikowania i interpretacji złożonych i nietypowych problemów związanych z opieką, wychowaniem i kształceniem osób niepełnosprawnością w różnych okresach historycznych.
	K_U06	Potrafi komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców na tematy dotyczące analizy zjawisk związanych z opieką, kształceniem i wychowaniem osób z niepełnosprawnością w poszczególnych epokach historycznych, a w tym: formułuje konstruktywne uzasadnienia własnych opinii i stanowisk, wątpliwości i sugestii, prowadzi debaty oraz dokonuje oceny innych stanowisk.
		Kompetencje społeczne
	K_K02	Jest gotów do kreatywnego wykorzystania posiadanej, interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności z zakresu historii niepełnosprawności w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.
	K_K04	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnością, a w tym: podejmowania działań służących własnemu rozwojowi zawodowemu i rozwijaniu dorobku zawodowego, podtrzymywania etosu zawodu oraz przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Miejsce osób z niepełnosprawnościami w społeczeństwach kolejnych epok historycznych (starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność). 2. Początki i rozwój pedagogiki specjalnej w Polsce i na świecie. 3. Kształcenie pedagogów specjalnych – rozwój i ewolucja systemów kształcenia nauczycieli specjalnych w Polsce i na świecie. 4. Udział osób z niepełnosprawnościami w kulturze – od starożytności do czasów współczesnych. 5. Kształtowanie się i rozwój systemów kształcenia, wychowania i opieki dzieci z niepełnosprawnościami w Europie. 6. Kształtowanie się i rozwój systemów kształcenia, wychowania i opieki dzieci z niepełnosprawnościami w Polsce. 7. Prawodawstwo dotyczące osób z niepełnosprawnościami na przestrzeni dziejów. 		

NAZWA PRZEDMIOTU: Współczesne nurty filozofii**EFEKTY UCZENIA SIĘ**

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W04	Zna rozszerzone filozoficzne koncepcje człowieka i ich odniesienia do niepełnosprawności.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną w celu identyfikowania złożonych i nietypowych problemów w obszarze niepełnosprawności człowieka.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Potrafi ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności oraz określić potrzeby w zakresie rozwoju osobistego i społecznego oraz podnoszenia kultury osobistej.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Wprowadzenie w najważniejsze zagadnienia filozoficzne i zapoznanie z rozwiązaniami proponowanymi przez przedstawicieli wybranych nurtów myślowych w filozofii współczesnej. Wskazanie na konotacje idei filozoficznych dla rozumienia osoby i jej związków ze środowiskiem społeczno-kulturowym jako podmiotu oddziaływań pedagoga.
2. Nurty w filozofii współczesnej: filozofia pozytywistyczna, pragmatyczna, egzystencjalizm, filozofia życia, personalizm, fenomenologia, filozofia umysłu i neurofilozofia.
3. Wybrane zagadnienia podejmowane przez filozofię współczesną: współczesne koncepcje podmiotu.
4. Osoba z niepełnosprawnością w świetle filozofii.

Moduł: Psychologiczne i medyczne aspekty niepełnosprawności

NAZWA PRZEDMIOTU: Psychologia niepełnosprawności		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Zna w pogłębionym stopniu teorie oraz stan dotychczasowych badań nad psychologiczną sytuacją osób niepełnosprawnych.
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności; zna pojęcia niepełnosprawności, rewalidacji i rehabilitacji z uwzględnieniem współczesnych koncepcji psychologicznych.
	K_W04	Zna rozszerzone psychologiczne koncepcje człowieka i ich odniesienia do niepełnosprawności oraz projektowania działań na rzecz osób z niepełnosprawnością. Zna w pogłębionym stopniu rodzaje czynników determinujących kwestię akceptacji niepełnosprawności oraz kompensacji uszkodzonych funkcji.
	K_W05	Zna w pogłębionym stopniu prawidłowości i zaburzenia rozwoju psychicznego i społecznego człowieka w cyklu życia. Podaje charakterystyczne cechy biologicznych i społecznych koncepcji stawania się osobą niepełnosprawną.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać teorie psychologiczne w celu identyfikowania złożonych i nietypowych problemów związanych z tworzenia procedur rehabilitacyjno-edukacyjnych poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ocenę, analizę, syntezę oraz twórczą interpretację informacji.
	K_U03	Potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną w celu rozpoznawania potrzeb i możliwości rozwojowych osób z niepełnosprawnością oraz projektowania działań w obszarze niepełnosprawności.
		Kompetencje społeczne
	K_K03	Jest gotów do podejmowania i wypełniania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego osób z niepełnosprawnością, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.
TREŚCI PROGRAMOWE		
Założenia modelu biopsychospołecznego niepełnosprawności a proces rehabilitacji Niepełnosprawność a zaburzenia zachowania, emocji oraz funkcjonowania społecznego Proces przystosowania do niepełnosprawności		

Zadania rozwojowe dzieciństwa, adolescencji oraz dorosłości a niepełnosprawność
 Obraz siebie, samoocena i wartościowanie
 Obraz innych ludzi i nastawienie wobec nich
 Motywacja i potrzeby a jakość życia osób niepełnosprawnych
 Profilaktyka i poradnictwo psychologiczne

NAZWA PRZEDMIOTU: Medyczne aspekty niepełnosprawności		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Posiada pogłębioną wiedzę z zakresu podstawowych działów medycznych podstaw rozwoju i wychowania oraz zna ich powiązania z innymi dyscyplinami przyrodniczymi
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności rozszerzony o kategorie pojęciowe i terminologię z obszaru medycznych aspektów niepełnosprawności.
	K_W04	Zna rozszerzone medyczne koncepcje człowieka i ich odniesienia do niepełnosprawności oraz projektowania działań na rzecz osób z niepełnosprawnością
	K_W05	Zna w pogłębionym stopniu prawidłowości i zaburzenia rozwoju biologicznego człowieka w cyklu życia.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu medycznych aspektów niepełnosprawności w celu identyfikowania złożonych i nietypowych problemów w obszarze niepełnosprawności.
	K_U06	Potrafi wykorzystywać poznaną terminologię w celu komunikowania się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców na tematy dotyczące medycznych aspektów niepełnosprawności.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K02	Jest gotów do kreatywnego wykorzystania posiadanej, interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności z zakresu medycznych aspektów niepełnosprawności w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych oraz poszukiwania wsparcia ekspertów z obszaru medycyny w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Pojęcie niepełnosprawności i modele niepełnosprawności – model medyczny, społeczny, modele funkcjonalne.
2. Bariery codziennego funkcjonowania.
3. Przepisy prawa dotyczące osób z niepełnosprawnością – przegląd. Orzecznictwo - stopnie niepełnosprawności.
4. Grupy dyspanseryjne, rodzaje niepełnosprawności.
5. Główne przyczyny niepełnosprawności.
6. Rodzaje niepełnosprawności – ruchowa (fizyczna), sensoryczna, psychiczna.
7. Budowa i funkcja układu nerwowego, jako podstawa medyczna wybranych rodzajów niepełnosprawności.
8. Niepełnosprawność ruchowa – przyczyny, rodzaje, metody zaopatrzenia
9. Przykłady chorób będących przyczyną niepełnosprawności ruchowej
10. Niepełnosprawność psychiczna – przyczyny, rodzaje, metody leczenia. Objawy a funkcjonowanie osobiste, zawodowe, społeczne, jako wykładniki niepełnosprawności. Organizacja opieki psychiatrycznej.
11. Przykłady chorób będących przyczyną niepełnosprawności psychicznej
12. Podstawowe dziedziny medycyny, metody oceny funkcjonalnej i objawowej.

NAZWA PRZEDMIOTU: Bioetyczne aspekty niepełnosprawności

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Zna w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową i metodologiczną bioetyki, którą jest w stanie twórczo rozwijać w kontekście zagadnień związanych z niepełnosprawnością.
	K_W04	Zna rozszerzone etyczne i filozoficzne dyskusje wokół aksjologicznych podstaw stosunku do osób z niepełnosprawnością oraz uniwersalnej idei praw człowieka.
	K_W04	Zna rozszerzone bioetyczne koncepcje człowieka i ich odniesienia do niepełnosprawności, a w tym zna i rozumie aksjologiczne podstawy zmian w interpretowaniu pojęcia niepełnosprawności, określaniu celów rehabilitacji (społecznej i medycznej) oraz aktualnie przyjętych modeli rehabilitacji .
	K_W09	Zna w pogłębionym stopniu etyczne podstawy podejmowania działań rehabilitacyjnych, a w tym podstawowe zasady etyki rehabilitacji oraz zalety i wady zasady autonomii w bioetyce oraz etyce rehabilitacyjnej.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać wiedzę z obszaru bioetyki w celu

		identyfikowania złożonych i nietypowych problemów związanych z podejmowaniem wieloaspektowych i wielokierunkowych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ocenę, analizę, syntezę oraz twórczą interpretację informacji.
	K_U01	Identyfikuje problemy moralne i etyczne w diagnostyce genetycznej podejmowanej dla zapobiegania niepełnosprawności. oraz nowe obszary zagrożenia dyskryminacją osób niepełnosprawnych związane z postępem inżynierii genetycznej i działaniami na rzecz legalizacji eutanazji.
	K_U04	Potrafi wykorzystywać wiedzę o etycznych podstawach wspierania osób z niepełnosprawnością w celu formułowania rekomendacji do programów wsparcia osób z niepełnosprawnością oraz projektowania działań w tym zakresie.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego.
	K_K02	Jest gotów do kreatywnego wykorzystania posiadanej, wiedzy z obszaru bioetyki w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Moralność; moralność jako fenomen zmienny; etyka; etyka opisowa, metaetyka, etyka normatywna; typy etyk normatywnych: deontologia, konsekwencjalizm, etyka cnót. 2. Bioetyka - główne ujęcia i definicje; początki i rozwój bioetyki; typy bioetyki: teoretyczna, kliniczna, regulująca, kulturowa; główne problemy bioetyczne. 3. Niepełnosprawność - główne ujęcia i definicje; niepełnosprawność jako problem bioetyczny; modele niepełnosprawności: historyczny, społeczny, medyczny, bio-psycho-społeczny. 4. Podstawowe problemy bioetyczne a niepełnosprawność: aborcja, eutanazja, in vitro, badania prenatalne, (nowa) eugenika, transplantologia. 5. Modele rozwiązywania sporów bioetycznych; typy argumentacji we współczesnych sporach bioetycznych. 6. Dylematy bioetyczne i ich rozwiązywanie; dylemat etyczny - definicja; identyfikacja dylematów; typy dylematów bioetycznych: dobro-dobro, dobro-zło; strategie rozwiązań. 7. Poradnictwo genetyczne; spór o zapobieganie niepełnosprawności: stanowisko medyczne, stanowisko ruchu na rzecz praw osób niepełnosprawnych, 'nowa eugenika'; poradnictwo genetyczne a dyskryminacja. 8. Bioetyka w praktyce: analiza wybranych zagadnień bioetycznych: etyczne aspekty eksperymentów w okresie życia prenatalnego, analiza wybranych regulacji etycznych w neonatologii. 		

NAZWA PRZEDMIOTU: Edukacja zdrowotna z wychowaniem fizycznym**EFEKTY UCZENIA SIĘ**

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W05	Zna w pogłębionym stopniu prawidłowości i zaburzenia rozwoju biologicznego człowieka w cyklu życia, a w tym zna i rozumie wpływ wysiłku fizycznego na organizm i jego aspekt zdrowotny.
	K_W03	Zna podstawową terminologię używaną w zakresie prowadzonej dyscypliny sportowej.
		Umiejętności
	K_U09	Potrafi samodzielnie planować i realizować własną ścieżkę rozwoju osobowego, a w tym potrafi włączyć się w prozdrowotny styl życia, ma umiejętność wyboru aktywności na całe życie; potrafi wykonać i wykorzystać w praktyce podstawowe ćwiczenia oraz zastosować je w opracowywaniu własnego programu treningowego.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności w zakresie edukacji zdrowotnej, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i zawodowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

Przedmiot Edukacja zdrowotna z wychowaniem fizycznym realizowany jest w formie wykładów oraz platformy e-learningowej.

Realizowane tematy wykładów:

1. Kultura fizyczna i jej filary. Olimpijska idea Pierra de Coubertin
2. Zdrowotne aspekty aktywności fizycznej
3. Zdrowotne aspekty odżywiania
4. Nowe dyscypliny sportu – nowoczesne formy ruchu
5. Sprawność fizyczna, kształtowanie cech motorycznych
6. Układ mięśniowy człowieka i jego znaczenie dla ruchu
7. Fizjologiczne aspekty aktywności fizycznej.

Moduł: Pedagogiczne i systemowe konteksty fenomenu niepełnosprawności

NAZWA PRZEDMIOTU: Wybrane zagadnienia pedagogiki społecznej		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Zna w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową i metodologiczną pedagogiki społecznej, jej główne kierunki rozwoju, źródła, najważniejsze nowe osiągnięcia i zastosowania, także w obszarach związanych z niepełnosprawnością.
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności rozszerzony o terminy stosowane w pedagogice społecznej.
	K_W07	Posiada rozszerzoną wiedzę o osobach z niepełnosprawnością jako podmiotach działalności edukacyjnej, wychowawczej, pomocowej, zna indywidualną i społeczną sytuację działających podmiotów i zasady działania społecznego w obszarze niepełnosprawności.
	K_W08	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje, strukturę i funkcje systemu pomocy i wsparcia osób z niepełnosprawnością w Polsce.
	K_W10	Zna fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji oraz ich wpływ na kształtowanie sytuacji osób z niepełnosprawnością w Polsce i na świecie.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać wiedzę z obszaru pedagogiki społecznej w celu identyfikowania złożonych i nietypowych problemów oraz zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności w obszarze niepełnosprawności.
	K_U3	Potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu pedagogiki społecznej w celu rozpoznawania potrzeb osób z niepełnosprawnością, potrzeb ich środowiska życia oraz projektować i realizować działania w tym zakresie.
	K_U06	Ma pogłębione umiejętności odkrywania i stawiania własnych tez, poszukiwania argumentów i polemizowania z różnymi stanowiskami.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobowego i zawodowego.
	K_K02	Kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych

	oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Geneza i rozwój pedagogiki społecznej. 2. Podstawowe pojęcia związane z pedagogiką społeczną: społeczeństwo, więzi społeczne, środowisko, kapitał ludzki, marginalizacja, pauperyzacja, bezrobocie, marginalizacja, wykluczenie. 3. Główne zadania pedagogiki społecznej: diagnoza, prognoza i zmiana. 4. Obszary oddziaływania pedagogiki społecznej: profilaktyka, pomoc, opieka, wsparcie społeczne i ratunek. 5. Koncepcje wychowania w środowisku. 6. Pedagogika społeczna wobec wyzwań XXI wieku: <ul style="list-style-type: none"> • globalizacja • migracje • integracja społeczna cudzoziemców • zjawisko tzw. „eurosieroctwa” w Polsce • uzależnienie dzieci i młodzieży od Internetu • neoliberalizm gospodarczy a zjawisko wykluczenia społecznego • transhumanizm • wiktymizacja kobiet • kapitalizm finansowy a pauperyzacja klasy średniej; • starzenie się społeczeństw krajów rozwiniętych; 	

NAZWA PRZEDMIOTU: Polityka społeczna na rzecz osób z niepełnosprawnością		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Zna w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową polityki społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnością.
	K_W04	Ma pogłębioną wiedzę na temat aksjologicznych i filozoficznych podstaw polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.
	K_W08	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje, strukturę i funkcje systemów wsparcia osób z niepełnosprawnością w Polsce i na świecie, ich specyfikę, cele, zadania, uwarunkowania, procesy w nich zachodzące.
	K_W10	Ma usystematyzowaną, pogłębioną wiedzę na temat podstawowych zasad wywodzących się z praw obywatelskich będących siłą napędową współczesnej polityki społecznej.
		Umiejętności
	K_U04	Potrafi wskazać międzynarodowe i wewnątrz krajowe

		regulacje prawne generujące cele i zadania polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnością.
	K_U04	Potrafi wskazać cele, zasady i strategie nowoczesnej polityki społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnością.
	K_U04	Potrafi wyjaśnić znaczenie polityki społecznej dla ochrony statusu osób z niepełnosprawnością, ich integracji ze społeczeństwem i normalizacji życia.
		Kompetencje społeczne
	K_K03	Jest gotów do podejmowania i wypełniania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego osób z niepełnosprawnością, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.
	K_K04	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka w kontekście problemów osób z niepełnosprawnością. 2. Państwo opiekuńcze a państwo liberalne wobec marginalizacji wywołanej niepełnosprawnością. 3. Instytucjonalne wsparcie osób z niepełnosprawnością - model macierzy Thornicrofta. 4. System polityczny a polityka na rzecz osób z niepełnosprawnością. 5. Polityka na rzecz osób z niepełnosprawnością a polityka budżetowa państwa. 6. Domy pomocy społeczne, środowiskowe domy samopomocy, hostele, warsztaty terapii zajęciowej, instytucje służb społecznych - jako formy wsparcia osób z niepełnosprawnością. 		

NAZWA PRZEDMIOTU: Praca socjalna		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Zna miejsce pracy socjalnej jako dyscypliny naukowej w systemie innych nauk i rozumie jej powiązania przedmiotowo – metodologiczne z innymi dziedzinami.
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności rozszerzony o terminy stosowane w obszarze pracy socjalnej.
	K_W07	Ma rozszerzoną wiedzę o osobach z niepełnosprawnością, ich specjalnych potrzebach, metodach rozpoznawania zapotrzebowania na usługi społeczne oraz projektowaniu i realizacji złożonych i wielozakresowych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.
	K_W07	Zna w pogłębionym stopniu uprawnienia osób z

		niepełnosprawnością - podmiotów/klientów pomocy społecznej wynikające z obowiązującego prawa.
		Umiejętności
	K_U02	Potrafi projektować, realizować i monitorować strategie innowacyjnych działań w obszarze niepełnosprawności, a w tym: przeprowadzić diagnozę oraz prognozę sytuacji społecznej rodzin, osób, w tym osób z niepełnosprawnością i zaprojektować rozwiązanie problemów, wykorzystując odpowiednie strategie interwencji w pracy socjalnej i stosując zasady skutecznej interwencji.
	K_U08	Potrafi kierować pracą zespołu specjalistów pracujących z osobami z niepełnosprawnością oraz współpracować z instytucjami państwowymi, organizacjami społecznymi oraz z wolontariuszami w celu udzielenie pomocy osobom w sytuacjach kryzysowych.
	K_U09	Potrafi samodzielnie planować i realizować własną ścieżkę rozwoju zawodowego i osobowego, a także inspirować innych do działań pomocowych na rzecz osób z niepełnosprawnością.
		Kompetencje społeczne
	K_K02	Jest gotów do kreatywnego wykorzystania posiadanej wiedzy i umiejętności w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych związanych z pracą socjalną na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Praca socjalna – geneza, konotacje z innymi dyscyplinami naukowymi oraz subdyscyplinami nauk społecznych. 2. Aksjologiczne podstawy pracy socjalnej. 3. Podmiot oddziaływań pracy socjalnej – osoba wykluczona/zagrożona wykluczeniem społecznym. 4. Główne przyczyny wykluczenia społecznego: niepełnosprawność, bezrobocie, bezdomność, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, rasizm. 5. Podstawowe metody pracy socjalnej: praca socjalna z klientem, praca socjalna z rodziną, praca socjalna z danym środowiskiem lokalnym. 6. Formy pracy socjalnej: pomoc, opieka, kompensacja społeczna, ratunek. 7. Etyka w zawodzie pracownika socjalnego. 8. Podstawy prawne funkcjonowania w Polsce opieki społecznej. 9. Podstawy prawne funkcjonowania w Polsce zawodu pracownika socjalnego. 10. Organizacja opieki społecznej w Polsce na tle rozwiązań wypracowanych w innych krajach Unii Europejskiej. 		

NAZWA PRZEDMIOTU: Pedagogika specjalna**EFEKTY UCZENIA SIĘ**

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Ma uporządkowaną, pogłębioną i rozszerzoną wiedzę o źródłach i miejscu pedagogiki specjalnej w systemie nauk oraz jej powiązaniu z naukami humanistycznymi, społecznymi i medycznymi.
	K_W02	Ma usystematyzowaną, pogłębioną wiedzę na temat specyfiki przedmiotowej oraz metodologicznej pedagogiki specjalnej; zna różne podejścia metodologiczne oraz rozumie konieczność prowadzenia badań interdyscyplinarnych.
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu pedagogiki specjalnej rozszerzony o terminy stosowane w naukach humanistycznych i społecznych.
	K_W05	Ma pogłębioną wiedzę o prawidłowościach i zaburzeniach rozwoju biologicznego, psychicznego i społecznego osób z niepełnosprawnością.
		Umiejętności
	K_U06	Posiada umiejętność spójnego, precyzyjnego i rozbudowanego wypowiedzania się w mowie i piśmie oraz formułowania konstruktywnych uzasadnień w różnych kręgach odbiorców na tematy dotyczące różnych zagadnień z obszaru pedagogiki specjalnej, wykorzystując różne ujęcia teoretyczne z dorobku pedagogiki specjalnej, jak i innych nauk humanistycznych i społecznych.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.

TREŚCI PROGRAMOWE

Pedagogika specjalna jako nauka. Podstawowe pojęcia. Teoretyczne podstawy pedagogiki specjalnej. Przedmiot, podmiot, cele, zasady oraz funkcje pedagogiki specjalnej. Relacje pedagogiki specjalnej z innymi dyscyplinami naukowymi i pedagogiką. Subdyscypliny pedagogiki specjalnej. Opieka nad osobami z niepełnosprawnością od starożytności do współczesności.

Przemiany w rozumieniu niepełnosprawności. Orzekanie o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności. Skala i dynamika niepełnosprawności.

Idee humanistyczne w koncepcjach pedagogiki specjalnej; idea integracji osób z niepełnosprawnością ze społeczeństwem. Postawy społeczne wobec osób z niepełnosprawnością. Kreatywność osób z niepełnosprawnością w różnych przejawach ludzkiej aktywności.

Pomoc osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom; wybrane organizacje pozarządowe działające w środowiskach osób niepełnosprawnych – porównanie celów i strategii działania; Diagnostyka i wczesna interwencja, wczesne wspomaganie rozwoju, wyrównywanie szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnością.

Współczesne rozwiązania organizacyjne stosowane w kształceniu osób z niepełnosprawnością. Normalizacja warunków życia osób z niepełnosprawnością.

System kształcenia pedagogów specjalnych w Polsce a potrzeby systemu rehabilitacji i edukacji osób niepełnosprawnych;

Wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (niewidomych i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących, niepełnosprawnych intelektualnie, przewlekle chorych, niepełnosprawnych ruchowo i osób z autyzmem). Podstawy rehabilitacji osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Wybrane zagadnienia dotyczące sieroctwa społecznego oraz z pedagogiki resocjalizacyjnej i profilaktyki niedostosowania społecznego.

NAZWA PRZEDMIOTU: Autorstwo własnego życia a niepełnosprawność

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności: niepełnosprawność, zasoby osobowe i społeczne człowieka, trajektoria niepełnosprawności, kultura niepełnosprawności, umocnienie, normalizacja, autorstwo własnego życia, dobrostan, samostanowienie, autonomia, jakość życia, zadania rozwojowe, koherencja, wsparcie.
	K_W04	Zna implikacje psychologii humanistycznej i psychologii pozytywnej w rozumieniu fenomenu niepełnosprawności.
	K_W04	Zna rozszerzone filozoficzne, psychologiczne i społeczne koncepcje człowieka w kontekście niepełnosprawności i procesu rewalidacji, rehabilitacji i terapii.
	K_W07	Ma pogłębioną wiedzę o osobach z niepełnosprawnością uwzględniając ich biografię, warunki środowiska wychowania (rodzinnego, instytucjonalnego, środowiska lokalnego).
	K_W07	Ma pogłębioną wiedzę o osobach z niepełnosprawnością jako uczestnikach procesów wsparcia, rehabilitacji, rewalidacji, terapii.
	K_W07	Ma pogłębioną wiedzę o diagnozowaniu wybranych aspektów funkcjonowania osób z niepełnosprawnością: autorstwo własnego życia, samostanowienie, jakość życia, dobrostan. Wskazuje istotne problemy osób z niepełnosprawnością w wymiarze osobowym, społecznym, kulturowym, ekonomicznym.

	K_W08	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje, strukturę i funkcje systemów wsparcia osób z niepełnosprawnością w Polsce i na świecie, ich specyfikę, cele, zadania, uwarunkowania, procesy w nich zachodzące oraz możliwości prowadzenia nad nimi badań.
		Umiejętności
	K_U01	Umie interpretować istotne problemy osób z niepełnosprawnością w wymiarze osobowym, społecznym, kulturowym, ekonomicznym poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ocenę, analizę, syntezę oraz twórczą interpretację informacji.
	K_U01	Umie wyjaśniać znaczenie podstawowych terminów w kontekście właściwych teorii i koncepcji: trajektoria niepełnosprawności, autorstwo własnego życia, dobrostan, samostanowienie, jakość życia, zadania rozwojowe, koherencja.
	K_U05	Uzasadnia stosowanie paradygmatu jakościowego i założeń fenomenologicznych w badaniach nad zasobami osobistymi osób z niepełnosprawnością.
	K_U05	Umie wnikliwie analizować biografie osób z niepełnosprawnością i interpretować fakty w perspektywie wybranych koncepcji i wyników naukowych badań.
		Kompetencje społeczne
	K_K02	Jest gotów do kreatywnego wykorzystania posiadanej, interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności z zakresu niepełnosprawności w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.
	K_K04	Ma świadomość własnej odpowiedzialności za jakość podejmowanych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz przestrzegania zasad etyki zawodowej.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Teoretyczne podstawy konstruktów „autorstwo własnego życia osoby z niepełnosprawnością” – ustalenie terminologiczne. Autorstwo życia a niepełnosprawność – przedmiot w kontekście innych przedmiotów dotyczących niepełnosprawności. 2. Implikacje psychologii humanistycznej i psychologii pozytywnej dla rehabilitacji osób z niepełnosprawnością. 3. Studia nad zasobami osobistymi osób z niepełnosprawnością. 4. Bariery życiowe a niepełnosprawność. Indywidualna i społeczna percepcja niepełnosprawności. Wybrane konstrukty ujmowania fenomenu niepełnosprawności: personalistyczny, kulturowy, normalizacyjny. 5. Zadania rozwojowe a zasoby osobiste w niepełnosprawności. 6. Trajektorie tożsamości osób z niepełnosprawnością. 7. Studia nad niepełnosprawnością (disability studies). Interdyscyplinarne analizy empiryczne fenomenu niepełnosprawności. 		

8. Podmiotowe zasoby osób z niepełnosprawnością: poczucie własnej wartości, zaradność życiowa, obraz samego siebie i samoocena, świadomość własnej niepełnosprawności, poczucie szczęścia, poczucie sensu życia i samorealizacji. Wyjaśnianie zdarzeń życiowych a trajektoria niepełnosprawności.

9. Społeczne zasoby osobiste: umiejętności przystosowawcze, funkcjonowanie w rolach społecznych, skuteczność własnego działania, poczucie koherencji, poczucie wsparcia. Diagnoza potrzeb i modele wsparcia osób z niepełnosprawnością. Studia nad wsparciem społecznym osób niepełnosprawnych.

10. Rehabilitacja jako proces indywidualnie zróżnicowany, umożliwiający spełnianie zadań rozwojowych od wczesnego dzieciństwa do późnej dorosłości. Jakość przestrzeni rehabilitacyjnej w wyznaczaniu jakości życia osób z niepełnosprawnością.

Treści wykładów i ćwiczeń są tożsame.

W trakcie zajęć ćwiczeniowych studenci przygotowują prezentacje indywidualnych przypadków osób z niepełnosprawnością poruszając problematykę ich codziennego funkcjonowania, możliwości oraz ograniczeń determinowanych niepełną sprawnością, realizacji zadań życiowych.

NAZWA PRZEDMIOTU: Wybrane systemy wsparcia osób z niepełnosprawnością		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W06	Zna możliwości prowadzenia badań w obszarze systemów wsparcia osób z niepełnosprawnością.
	K_W08	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje, strukturę i funkcje systemów wsparcia osób z niepełnosprawnością w Polsce i na świecie, ich specyfikę, cele, zadania, uwarunkowania, procesy w nich zachodzące oraz możliwości prowadzenia nad nimi badań.
	K_W09	Zna w pogłębionym stopniu prawne i ekonomiczne podstawy wspierania osób z niepełnosprawnością.
Umiejętności		
	K_U02	Potrafi projektować, realizować i monitorować strategie innowacyjnych działań w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnością w nieprzewidzianych warunkach, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów, prognozować przebieg i skutki planowanych działań poprzez właściwy dobór oraz zastosowanie istniejących metod i narzędzi, ich przystosowanie oraz tworzenie nowych zaawansowanych metod, technik i narzędzi.

	K_U04	Potrafi wykorzystywać wiedzę o prawnych i ekonomicznych podstawach wspierania osób z niepełnosprawnością w celu formułowania rekomendacji do programów wsparcia osób z niepełnosprawnością oraz projektowania działań w tym zakresie.
		Kompetencje społeczne
	K_K03	Jest gotów do podejmowania i wypełniania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych, inspirowania i organizowania działalności w obszarze systemów wsparcia osób z niepełnosprawnością i ich środowisk, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie – definicje, typy, rodzaje, systemy wsparcia. 2. Wsparcie społeczne – modele i koncepcje w kontekście socjoekonomicznym i kulturowym. 3. Etyczne rozważania nad celowością i skutecznością wsparcia społecznego. 4. Czynniki decydujące o skuteczności wsparcia społecznego. Efektywność wsparcia społecznego. 5. Ośrodki i organizacje tworzące sieć wsparcia społecznego dla osób z niepełnosprawnościami (formy realizujące wsparcie formalne i nieformalne) 6. Ośrodki i organizacje wspierające rodziny wychowujące dzieci z niepełnosprawnością. Sytuacja psychologiczna, społeczna i prawna rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami. 7. Sposoby wspierania dorosłych głęboko niepełnosprawnych i ich rodzin w Polsce i na świecie. 8. Praktyczne rozwiązania wspierające samodzielność osób z niepełnosprawnościami – doświadczenia Polskie i europejskie. 9. Badania w obszarze systemów wsparcia osób z niepełnosprawnością – rozpoznanie problematyki badawczej, przegląd badań. 		

NAZWA PRZEDMIOTU: Osoba z niepełnosprawnością w przestrzeni publicznej		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W07	Zna i rozumie sytuację społeczną osób z niepełnosprawnością w kontekście integracji systemowej sektorów polityki państwa.
	K_W08	Zna i rozumie warunki edukacji i rewalidacji uczniów z niepełnosprawnością w reformowanej przestrzeni szkolnictwa ogólnodostępnego, integracyjnego i specjalnego.

	K_W07	Posiada wiedzę na temat przygotowania zawodowego oraz rynku pracy dla osób z niepełnosprawnością.
	K_W08	Posiada wiedzę na temat systemu pomocy społecznej jako narzędzia adaptacji lub dewaloryzacji społecznej osoby z niepełnosprawnością.
	K_W10	Zna i rozumie znaczenie środków masowego przekazu w kreowaniu wizerunku osób z niepełnosprawnością.
	K_W10	Posiada wiedzę na temat przełamywania barier społecznych w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi (bariery: architektoniczne, komunikacyjne, związane z dostępem do: nowych technologii, dóbr kultury, edukacji na poziomie wyższym oraz kształcenia ustawicznego, związane z chęcią pełnienia nowych ról społecznych).
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać i integrować interdyscyplinarną wiedzę teoretyczną z zakresu studiów nad niepełnosprawnością w celu analizy i rozwiązywania złożonych problemów dotyczących różnych obszarów funkcjonowania osób z niepełnosprawnością.
	K_U03	Umie rozpoznawać potrzeby i możliwości rozwojowe osób niepełnosprawnością oraz w tym zakresie projektować i realizować zadania badawcze i praktyczne.
		Kompetencje społeczne
	K_K03	Jest wrażliwy na problemy związane z niepełnosprawnością, gotowy do komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz do aktywnego uczestnictwa w zespołach badawczych oraz grupach i organizacjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnością
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Postrzeganie niepełnosprawnych na przestrzeni wieków oraz współcześnie – kontekst społeczny, polityczny i gospodarczy. 2. Postrzeganie i stereotypy dotyczące osób niepełnosprawnych – procesy integracji, izolacji i wykluczenia, wiedza na temat osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie. 3. Współczesne kreowanie wizerunku osób z niepełnosprawnością – rola mediów. 4. Edukacja osób z niepełnosprawnością (kolejne etapy, możliwości, ograniczenia). 5. Przygotowanie zawodowe i rynek pracy dla osób z niepełnosprawnością. 6. System pomocy społecznej dla osób z niepełnosprawnością. 7. Bariery społeczne i ich przełamywanie w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością. 		

Moduł badawczy

NAZWA PRZEDMIOTU: Seminarium dyplomowe magisterskie - 1		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W06	Wymienia etapy procesu badawczego.
	K_W06	Definiuje i podaje przykłady podstawowych pojęć: cel badań i przedmiot badań, problemy, hipotezy, zmienne, wskaźniki.
		Umiejętności
	K_U05	Dostrzega i formułuje aktualne problemy badawcze o charakterze teoretycznym i empirycznym.
	K_U05	Potrafi opracować koncepcję badań z uzasadnieniem teoretycznym, wskazaniem na cele poznawcze i praktyczne.
	K_U05	Zna, selekcjonuje i kategoryzuje zagadnienia teoretyczne i terminologię związaną z tematyką pracy.
	K_U05	Potrafi selekcjonować pozycje bibliograficzne i opracować bibliografię stosując standardy edytorskie.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K04	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnością, a w tym: przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad, przestrzegania etyki badań nad niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<p>Student I roku studiów II stopnia, kierunku Interdyscyplinarne studia nad niepełnosprawnością logując się do danej grupy seminaryjnej wybiera z oferty tematyki seminarium złożonej w danym roku akademickim.</p> <p>Celem seminarium dyplomowego magisterskiego – 1 jest przygotowanie studentów do napisania pracy dyplomowej - magisterskiej. W trakcie grupowych lub indywidualnych spotkań z promotorem student zostaje zapoznany z kolejnymi etapami postępowania badawczego.</p> <p>Realizowana problematyka seminarium:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etapy postępowania badawczego. 2. Podstawowe pojęcia metodologiczne: cel badań i przedmiot badań, problemy, hipotezy, 		

zmienne, wskaźniki, metody, techniki i narzędzia badań.

3. Formułowanie zakresu problematyki badawczej oraz tematu badań.

4. Analiza, selekcja i kategoryzacja zagadnień teoretycznych i terminologii związanej z tematyką pracy. Opracowanie bibliografii z zastosowaniem standardów edytorskich.

NAZWA PRZEDMIOTU: Metodologia w orientacji pozytywistycznej		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W06	Zna genezę i cechy charakterystyczne pozytywistycznej orientacji metodologicznej w badaniach naukowych.
	K_W06	Zna procedurę badawczą prowadzenia analiz ilościowych: kryteria doboru badań ilościowych w projektach badawczych z zakresu różnych obszarów niepełnosprawności; metody doboru próby badawczej, metody zbierania danych oraz analizy materiału empirycznego stosowane w ilościowych strategiach badawczych.
	K_W06	Ma pogłębioną wiedzę o zasadach i normach etycznych w badaniach nad niepełnosprawnością.
Umiejętności		
	K_U05	Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczym, a w tym: rozpoznawać ważną empirycznie przestrzeń badawczą studiów nad niepełnosprawnością, ustalać założenia koncepcyjne badań ilościowych, prowadzić badania, analizować i interpretować wyniki, formułować wnioski oraz propozycje dalszych badań, w obrębie studiów nad niepełnosprawnością.
	K_U05	Przedstawia założenia koncepcyjne ilościowych strategii badawczych.
Kompetencje społeczne		
	K_K04	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnością, a w tym: podejmowania działań służących własnemu rozwojowi zawodowemu i rozwijaniu dorobku zawodowego, podtrzymywania etosu zawodu oraz przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad, przestrzegania etyki badań nad niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE		
Wprowadzenie do metodologii. Cechy poznania naukowego w orientacji pozytywistycznej		

Procedura badawcza pedagogiki z uwzględnieniem:
zasad formułowania problemu
definiowania pojęć
tworzenia modelu zmiennych występujących w pracy
operacjonalizacji zmiennych
tworzenia hipotez
planowania badań
ogólnych zasad przeprowadzania badań
ogólnych zasad opracowywania i dyskusji wyników

Obserwacja bezpośrednia
Skale szacunkowe
Wywiad
Ankieta
Socjometria
Test pedagogiczny
Eksperyment pedagogiczny

NAZWA PRZEDMIOTU: Metodologia w orientacji humanistycznej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W06	Zna genezę i cechy charakterystyczne humanistycznej orientacji metodologicznej w badaniach naukowych.
	K_W06	Zna procedurę badawczą prowadzenia analiz jakościowych: kryteria doboru badań jakościowych w projektach badawczych z zakresu różnych obszarów niepełnosprawności; metody doboru próby badawczej, metody zbierania danych oraz analizy materiału empirycznego stosowane w ilościowych strategiach badawczych.
	K_W06	Ma pogłębioną wiedzę o zasadach i normach etycznych w badaniach nad niepełnosprawnością.
		Umiejętności
	K_U05	Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczym, a w tym: rozpoznawać ważną empirycznie przestrzeń badawczą studiów nad niepełnosprawnością, ustalać założenia koncepcyjne badań jakościowych, prowadzić badania, analizować i interpretować wyniki, formułować wnioski oraz propozycje dalszych badań, w obrębie studiów nad niepełnosprawnością.
	K_U05	Przedstawia założenia koncepcyjne jakościowych strategii badawczych.

		Kompetencje społeczne
	K_K04	Odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnością, a w tym: podejmowania działań służących własnemu rozwojowi zawodowemu i rozwijaniu dorobku zawodowego, podtrzymywania etosu zawodu oraz przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad, przestrzegania etyki badań nad niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<p>Geneza i cechy charakterystyczne jakościowych procedur badawczych. Warunki doboru i poprawności prowadzenia jakościowych procedur badawczych. Metody doboru próby badawczej oraz zbierania jakościowych materiałów empirycznych. Analiza i interpretacja materiału w badaniach jakościowych (zasady porządkowania i interpretacji). Normy i zasady etyczne w badaniach jakościowych. Zalety i wady badań jakościowych. Możliwości prowadzenia badań komplementarnych. Doniesienia z badań jakościowych – zapoznanie z przykładowymi badaniami realizowanymi w metodologii jakościowej.</p>		

NAZWA PRZEDMIOTU: Projektowanie badań i konstruowanie narzędzi badawczych		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W06	Posiada rozszerzoną wiedzę o projektowaniu badań nad różnymi obszarami niepełnosprawności (formułowanie problematyki badawczej, dobór procedury badawczej, dobór metod i technik badawczych, dobór próby badawczej, planowanie sposobu prowadzenia badań).
	K_W06	Zna procedury prowadzenia badań ilościowych i jakościowych.
	K_W06	Zna zasady konturowania narzędzi badawczych.
Umiejętności		
	K_U05	Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczym, a w tym: rozpoznawać ważną empirycznie przestrzeń badawczą studiów nad niepełnosprawnością, ustalać założenia koncepcyjne badań.
	K_U05	Potrafi zaprojektować procedurę postępowania badawczego w oparciu o ilościowe i jakościowe strategie badawcze.
	K_U05	Potrafi skonstruować narzędzie badawcze.
Kompetencje społeczne		

	K_K01	Dokonyje krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określa potrzeby w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K04	Jest świadomy istnienia etycznego wymiaru w badaniach naukowych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektowanie badań. 2. Konstruowanie kwestionariusza ankiety 3. Określenie rzetelności i trafności kwestionariusza ankiety. 4. Konstruowanie kwestionariusza wywiadu. 5. Analiza dokumentów i archiwów. 6. Użycie wybranych testów przeznaczonych dla pedagogów dostępnych w Pracowni Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. 		

NAZWA PRZEDMIOTU: Seminarium dyplomowe magisterskie - 2		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W06	Zna i opisuje metody analizy ilościowych i jakościowych danych empirycznych; zna rodzaje i kryteria doboru ilościowych i jakościowych metod badawczych.
	K_W06	Wymienia kryteria doboru próby badawczej.
	K_W06	Zna metodologiczne założenia ilościowych i jakościowych metod badawczych.
		Umiejętności
	K_U05	Dobiera odpowiednie do celu i problemów badań techniki i narzędzia badawcze.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K04	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnością, a w tym: przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad, przestrzegania etyki badań nad niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE		

Celem seminarium jest przygotowanie studentów do przeprowadzenia badań empirycznych oraz przygotowania pracy dyplomowej - magisterskiej. W trakcie grupowych lub indywidualnych spotkań z promotorem student zostaje zapoznany z kolejnymi etapami postępowania badawczego.

Realizowana problematyka seminarium:

1. Metodologiczne założenia ilościowych i jakościowych procedur badawczych. Analiza metod, technik i narzędzi badawczych odpowiednich dla rodzaju prowadzonych badań.
2. Formułowanie metodologicznych założeń badań własnych: przedmiot i cel badań, problemy i hipotezy badawcze, zmienne i wskaźniki. Dobór metod, technik i narzędzi badań.
3. Kryteria doboru próby badawczej.
4. Metody analizy ilościowych i jakościowych danych empirycznych.

NAZWA PRZEDMIOTU: Zespołowy projekt badawczy - 1		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W01	Dysponuje pogłębioną wiedzą o metodach, technikach i narzędziach w ramach interdyscyplinarnych procedur pozyskiwania danych właściwych dla <i>disability studies</i> , pozwalających na podejmowanie badań ujmujących niepełnosprawność w wymiarze indywidualnym, międzyludzkim i ogólnospołecznym.
	K_W02	W pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk humanistycznych i społecznych, którą jest w stanie twórczo rozwijać w kontekście zagadnień związanych z niepełnosprawnością.
	K_W06	Zna praktyczne problemy związane z projektowaniem, przeprowadzaniem i analizowaniem wyników badania.
Umiejętności		
	K_U01	Potrafi identyfikować, wskazywać związki przyczynowo-skutkowe i interpretować zjawiska społeczne związane z niepełnosprawnością wykorzystując interdyscyplinarną wiedzę nauk humanistycznych, społecznych, medycznych.
	K_U03	Potrafi wykorzystywać interdyscyplinarną wiedzę z zakresu studiów nad niepełnosprawnością w celu diagnozowania wybranych aspektów funkcjonowania indywidualnego i społecznego osób z niepełnosprawnością i prognozowania potencjalnych kierunków zmian.
	K_U03	Posiada umiejętność diagnozy w perspektywie interdyscyplinarnej jako podstawy w konstruowaniu rozwiązań konkretnych problemów dotyczących

		niepełnosprawności i umie formułować rekomendacje praktyczne.
	K_U06	Potrafi komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców na tematy dotyczące różnych zagadnień związanych z niepełnosprawnością przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych, korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych, a w tym: formułować konstruktywne uzasadnienia własnych opinii i stanowisk, wątpliwości i sugestii, prowadzić debaty oraz dokonywać oceny innych stanowisk.
	K_U07	Potrafi kierować pracą zespołów badawczych na każdym etapie projektowania i realizacji badań nad niepełnosprawnością, w tym współpracować z innymi w ramach prac zespołowych oraz podejmować rolę lidera zespołu w badaniach nad osobistą, społeczną, polityczną, ekonomiczną i kulturową sytuacją osób z niepełnosprawnością.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Dokonyuje krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K02	Myśli i działa w sposób kreatywny i w różnych sytuacjach wykazuje indywidualną inicjatywę, dostosowuje się do różnych uwarunkowań w realizacji własnych celów.

TREŚCI PROGRAMOWE

Studenci II roku, kierunku studiów Interdyscyplinarne Studia nad Niepełnosprawnością realizują przedmiot Zespołowy projekt badawczy – 1 w formie zajęć do wyboru. Dokonują wyboru problematyki badawczej spośród zaproponowanej w obszarze Interdyscyplinarnych Studiów nad Niepełnosprawnością, a w tym:

- I. Z obszaru socjologiczno-etyczno-prawnych aspektów dyskursu nad niepełnosprawnością, m.in. przynależność społeczna osób z niepełnosprawnością; inkluzja i włączenie osób z niepełnosprawnością; bioetyka; wykluczanie społeczne, stygmatyzacji oraz marginalizacja osób z niepełnosprawnością w życiu osobowym i społecznym; bariery kulturowe, prawne i ekonomiczne wspierania osób z niepełnosprawnością; prawa osób z niepełnosprawnością i ich praktyczne odniesienia do sytuacji życiowej osób z różnym rodzajem niepełnosprawności; podstawy społeczne wobec osób z niepełnosprawnością; społeczna percepcja niepełnosprawności; problemy współczesnej cywilizacji i ich odniesienie do sytuacji osób z niepełnosprawnością; media w kształtowaniu postaw społecznych wobec osób z niepełnosprawnością.
- II. Z obszaru antropologiczno-historycznego ujęcia niepełnosprawności, m.in. kultura niepełnosprawności; styl życia osób z niepełnosprawnością i ich rodzin; kreatywność osób z niepełnosprawnością; społeczno-demograficzna sytuacja osób z niepełnosprawnością w Polsce w różnych okresach historycznych.
- III. Z obszaru psychologiczno-medycznego aspektu niepełnosprawności, m.in. psychologiczna sytuacja osób z niepełnosprawnością; jakość życia osób z niepełnosprawnością i ich rodzin; umacnianie, uwarunkowania akceptacji

niepełnosprawności; proces stawania się osobą z niepełnosprawnością – specyfika sytuacji psychologicznej osoby z niepełnosprawnością; rozwój pozytywnej psychologii rehabilitacji; pozytywne interwencje psychologiczne w pracy rehabilitacyjnej z osobami z niepełnosprawnością.

IV. Z obszaru pedagogiczno-systemowych kontekstów fenomenu niepełnosprawności, m.in. integracja i normalizacja życia osób z niepełnosprawnością, paradygmat wsparcia, systemy wsparcia osób z niepełnosprawnością i ich środowisk życia; self-advokatura.

Zajęcia z przedmiotu Zespołowy projekt badawczy – 1 obejmują: wybór problematyki projektu, studiowanie literatury przedmiotu, opracowanie koncepcji badawczej.

NAZWA PRZEDMIOTU: Statystyka		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W06	Zna metody, techniki i narzędzia pozyskiwania danych, właściwe dla nauk społecznych, pozwalające na prowadzenie badań empirycznych.
	K_W06	Zna podstawowe wskaźniki opisu statystycznego, wnioskowania statystycznego oraz testy statystyczne.
Umiejętności		
	K_U05	Potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczym, a w tym: ustalać założenia koncepcyjne badań, prowadzić badania, analizować i interpretować wyniki.
	K_U05	Umie obliczyć i zinterpretować podstawowe wskaźniki opisu statystycznego. Potrafi je dobierać uwzględniając specyfikę analizowanych danych (jakościowe, porządkowe, ilościowe). Umie obliczyć i zinterpretować dane uzyskiwane z testów statystycznych. Potrafi dobierać testy do problemu badawczego uwzględniając specyfikę analizowanych danych.
Kompetencje społeczne		
	K_K01	Dokonuje krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określa potrzeby w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K04	Jest świadomy istnienia etycznego wymiaru w badaniach naukowych.
TREŚCI PROGRAMOWE		

1. Wprowadzenie do statystyki - podstawowe pojęcia
2. Wprowadzenie do opisu statystycznego
3. Opis statystyczny dla danych nominalnych - wskaźniki położenia, rozproszenia i współzależności
4. Opis statystyczny dla danych porządkowych - wskaźniki położenia rozproszenia i współzależności
5. Opis statystyczny dla danych ilościowych: wskaźniki położenia, rozproszenia, asymetrii i współzależności
6. Wprowadzenie do wnioskowania statystycznego
7. Testy istotności różnic
8. Testy zgodności
9. Testy niezależności

NAZWA PRZEDMIOTU: Komputerowa analiza danych		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W06	Zna sposoby i metody statystycznej analizy danych. Zna podstawowe pakiety statystyczne.
		Umiejętności
	K_U05	Potrafi wykonać analizę danych liczbowych z wykorzystaniem jednego ze standardowych pakietów statystycznych.
	K_U9	Potrafi samodzielnie planować i realizować własną ścieżkę rozwoju zawodowego i osobowego, a także inspirować innych do działań na rzecz uczenia się przez całe życie.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Dokonuje krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określa potrzeby w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy pracy w środowisku IBM SPSS Statistics. 2. Tworzenie komputerowych baz danych. 3. Import, eksport danych między programami. 4. Statystyczny opis zmiennych. 5. Graficzna analiza rozkładów zmiennych. 6. Analizy korelacyjne. 7. Tabele krzyżowe i testy oparte na rozkładzie chi-kwadrat. 8. Testy istotności różnic dla prób niezależnych. 9. Testy istotności różnic dla prób zależnych. 		

10. Jednoczynnikowa analiza wariancji.
11. Testy nieparametryczne.
12. Analiza rzetelności skal pomiarowych.
13. Tworzenie raportów.

NAZWA PRZEDMIOTU: Seminarium dyplomowe magisterskie - 3

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_U06	Zna procedurę prowadzenia badań w pedagogice specjalnej.
		Umiejętności
	K_U05	Realizuje projekt badawczy w oparciu o przyjęte założenia metodologiczne.
	K_U05	Analizuje i interpretuje wyniki badań zgodnie z przyjętym schematem i w świetle literatury przedmiotu.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K04	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnością, a w tym: przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad, przestrzegania etyki badań nad niepełnosprawnością.

TREŚCI PROGRAMOWE

Celem seminarium dyplomowego magisterskiego – 3 jest przygotowanie studenta do przeprowadzenia badań własnych zgodnie z przyjętymi założeniami metodologicznymi. Seminarium realizowane jest w formie grupowych lub indywidualnych spotkań promotora z seminarzystami.

Realizowana problematyka seminarium:

1. Realizacja projektu badawczego zgodnie z przyjętymi założeniami metodologicznymi oraz zgodnie z zasadami etyki badań.
2. Analiza i interpretacja wyników badań zgodnie z przyjętą orientacją metodologiczną i w świetle literatury przedmiotu.

NAZWA PRZEDMIOTU: Zespołowy projekt badawczy - 2**EFEKTY UCZENIA SIĘ**

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W01	Dysponuje pogłębioną wiedzą o metodach, technikach i narzędziach w ramach interdyscyplinarnych procedur pozyskiwania danych właściwych dla <i>disability studies</i> , pozwalających na podejmowanie badań ujmujących niepełnosprawność w wymiarze indywidualnym, międzyludzkim i ogólnospołecznym.
	K_W02	Zna w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk humanistycznych i społecznych, którą jest w stanie twórczo rozwijać w kontekście zagadnień związanych z niepełnosprawnością.
	K_W06	Zna praktyczne problemy związane z projektowaniem, przeprowadzaniem i analizowaniem wyników badania.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi identyfikować, wskazywać związki przyczynowo-skutkowe i interpretować zjawiska społeczne związane z niepełnosprawnością wykorzystując interdyscyplinarną wiedzę nauk humanistycznych, społecznych, medycznych.
	K_U03	Potrafi wykorzystywać interdyscyplinarną wiedzę z zakresu studiów nad niepełnosprawnością w celu diagnozowania wybranych aspektów funkcjonowania indywidualnego i społecznego osób z niepełnosprawnością i prognozowania potencjalnych kierunków zmian.
	K_U03	Posiada umiejętność diagnozy w perspektywie interdyscyplinarnej jako podstawy w konstruowaniu rozwiązań konkretnych problemów dotyczących niepełnosprawności i umie formułować rekomendacje praktyczne.
	K_U06	Potrafi komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców na tematy dotyczące różnych zagadnień związanych z niepełnosprawnością przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych, korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych, a w tym: formułować konstruktywne uzasadnienia własnych opinii i stanowisk, wątpliwości i sugestii, prowadzić debaty oraz dokonywać oceny innych stanowisk.
	K_U07	Potrafi kierować pracą zespołów badawczych na każdym etapie projektowania i realizacji badań nad niepełnosprawnością, w tym współpracować z innymi w ramach prac zespołowych oraz podejmować rolę lidera zespołu w badaniach nad osobistą, społeczną, polityczną, ekonomiczną i kulturową sytuacją osób z

		niepełnosprawnością.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Dokonuje krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K02	Myśli i działa w sposób kreatywny i w różnych sytuacjach wykazuje indywidualną inicjatywę, dostosowuje się do różnych uwarunkowań w realizacji własnych celów.

TREŚCI PROGRAMOWE

Studenci II roku, kierunku studiów Interdyscyplinarne Studia nad Niepełnosprawnością realizują przedmiot Zespołowy projekt badawczy – 2 w formie zajęć do wyboru.

Zajęcia z przedmiotu Zespołowy projekt badawczy – 2 są kontynuacją przedmiotu Zespołowy projekt badawczy – 1. W trakcie zajęć studenci realizują zadania związane z realizacją opracowanej wcześniej koncepcji badawczej, prowadzą badania zgodnie z przyjętą metodologią badań, opracowują sprawozdanie z przeprowadzonych badań oraz realizacji projektu. Formułują wnioski i rekomendacje wykorzystując interdyscyplinarną wiedzę z obszaru studiów nad niepełnosprawnością. Dokonują prezentacji zrealizowanych projektów prowadząc dyskusję w obszarze podjętych zagadnień.

NAZWA PRZEDMIOTU: Przygotowywanie grantów		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W06	Posiada wiedzę na temat zastosowania nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych w podejmowaniu badań naukowych.
	K_W06	Ma wiedzę na temat specyfiki języka projektu badawczego, zna istotne pojęcia metodologiczne.
	K_W06	Zna praktyczne problemy związane z projektowaniem i przygotowywaniem grantów na finansowanie projektów badawczych.
	K_W12	Dysponuje wiedzą o możliwościach aplikowania grantów do Narodowego Centrum Nauki, Komitetu Badań Naukowych, o konkursach na finansowanie projektów badawczych (Opus, Preludium, Sonata, Harmonia, Symfonia, Etiuda).
Umiejętności		
	K_U01	Potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną i metodologiczną do projektowania i przygotowania wniosku na grant o

		tematyce związanej z badaniami nad niepełnosprawnością (<i>disability studies</i>).
	K_U02	Posiada umiejętność interdyscyplinarnej konceptualizacji wybranej problematyki związanej z niepełnosprawnością i przygotowywania koncepcji badań .
	K_U02	Umie przygotować wnioski na grant o tematyce związanej z badaniami nad niepełnosprawnością (<i>disability studies</i>).
	K_U06	W ramach dyskusji nad przygotowywaniem wniosku potrafi przedstawić argumentację na rzecz określonej tezy.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K02	Jest gotów do kreatywnego wykorzystania posiadanej, interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności z zakresu niepełnosprawności w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Granty w rozwoju i awansie naukowym
2. Problematyka związana z badaniami nad niepełnosprawnością (*Disability Studies*).
3. Źródła finansowania, aplikowanie grantów do Narodowego Centrum Nauki i Komitetu Badań Naukowych
4. Konkursy na projekty badawcze - Opus, Preludium, Sonata, Harmonia, Symfonia, Etiuda.
5. Wykorzystanie nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych w projektowaniu i realizacji badań naukowych.
6. Specyfika języka projektu badawczego oraz istotne pojęcia metodologiczne (paradygmat, strategia/orientacja badawcza, konceptualizacja, operacjonalizacja, triangulacja, dedukcja, indukcja, raportowanie z badań.
7. Projektowanie i przygotowywanie grantów na finansowanie projektów badawczych oraz zarządzanie realizacją projektów.

NAZWA PRZEDMIOTU: Seminarium dyplomowe magisterskie – 4 i złożenie pracy

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W06	Zna i rozumie zasady redagowania i edycji pisemnej pracy dyplomowej o charakterze naukowo – badawczym.
		Umiejętności
	K_U05	Redaguje poszczególne części pracy zgodnie z przyjętymi

		standardami.
	K_U05	Dokonuje prezentacji danych (tabele, wykresy) zgodnie ze standardami edytorskimi.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
	K_K04	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnością, a w tym: przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz podejmowania działań na rzecz przestrzegania tych zasad, przestrzegania etyki badań nad niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<p>Celem seminarium dyplomowego magisterskiego – 4 jest przygotowanie studenta do złożenia pracy magisterskiej oraz przystąpienia do egzaminu dyplomowego. Seminarium realizowane jest w formie grupowych lub indywidualnych spotkań promotora z seminarzystami.</p> <p>Realizowana problematyka seminarium:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza i interpretacja wyników badań zgodnie z przyjętą orientacją metodologiczną i w świetle literatury przedmiotu. 2. Prezentacja wyników badań własnych (tekst, tabele, wykresy). 3. Redagowanie poszczególnych części pracy dyplomowej zgodnie z przyjętymi dla prac magisterskich standardami. 		

Moduł doskonalenia umiejętności dydaktyczny

NAZWA PRZEDMIOTU: Zajęcia tutoringowe - 1		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu disability studies, m.in. interdyscyplinarność, studia nad niepełnosprawnością/ disability studies, prawa osób z niepełnosprawnością, normalizacja, self-adwokatura, piętno niepełnosprawności.
	K_W03	Zna pojęcia z obszaru socjologiczno-etyczno-prawnych aspektów dyskursu nad niepełnosprawnością, m.in. przynależność społeczna, bioetyka, Inny, inkluzja, wykluczenie, marginalizacja.
	K_W03	Zna pojęcia z obszaru antropologiczno-historycznego ujęcia niepełnosprawności, m.in. kultura niepełnosprawności, styl życia osób z niepełnosprawnością, kreatywność osób z niepełnosprawnością
	K_W03	Zna pojęcia z obszaru psychologiczno-medycznego aspektu niepełnosprawności, m.in. psychologia pozytywna, eudajmoniczny dobrostan, jakość życia, umacnianie, afirmujący model niepełnosprawności.
	K_W03	Zna podstawowe zagadnienia pedagogiczno-strategicznych kontekstów fenomenu niepełnosprawności, m.in. normalizacja, paradygmat wsparcia, systemy wsparcia.
		Umiejętności
	K_U01	Umie zastosować interdyscyplinarną wiedzę do wyjaśniania niepełnosprawności w perspektywie nauk humanistycznych, społecznych, medycznych.
	K_U06	Umie podejmować działania eksperckie, opiniotwórcze w zakresie problematyki związanej z niepełnosprawnością.
	K_U09	Samodzielnie planuje i realizuje własną ścieżkę rozwoju zawodowego i osobowego, a także inspiruje innych do działań na rzecz uczenia się przez całe życie.
		Kompetencje społeczne
	K_K02	Jest gotów do kreatywnego wykorzystania posiadanej, interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności z zakresu niepełnosprawności w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.
	K_K04	Ma świadomość zasad i norm etycznych, którą wyraża w prezentowaniu własnego stanowiska, argumentacji własnego

	zdania odnośnie podejmowanych problemów związanych z niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<p>Studenci I roku, kierunku studiów Interdyscyplinarne Studia nad Niepełnosprawnością realizują przedmiot Zajęcia tutoringowe – 1 w formie zajęć do wyboru. Dokonują wyboru problematyki tutoringowej spośród zaproponowanej w obszarze Interdyscyplinarnych Studiów nad Niepełnosprawnością, a w tym:</p>	
<p>I. Problematyka rozwoju, edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością. Tematyka: Problematyka rozwoju, edukacji, rehabilitacji i wsparcia osób z niepełnosprawnością; Terapeutyczne i edukacyjne metody wspierania dzieci, młodzieży i dorosłych osób z niepełnosprawnością.</p>	
<p>II. Psychospołeczna sytuacja rodzin z osobą z niepełnosprawnością. Tematyka: Sytuacja psychospołeczna rodziców dzieci z niepełnosprawnością; Postawy rodzicielskie, stres rodzicielski i problematyka wypalenia sił u rodziców dziecka z niepełnosprawnością; Sytuacja psychospołeczna rodzin z osobą z niepełnosprawnością; Strategie pomocy i wsparcia rodzin z osobą z niepełnosprawnością.</p>	
<p>III. Sytuacja indywidualna oraz społeczna osób z niepełnosprawnością w Polsce: wsparcie społeczne, postawy społeczne, funkcjonowanie osób z różnym rodzajem niepełnosprawności.</p>	
<p>IV. Autorstwo własnego życia a niepełnosprawność - ku urzeczywistnieniu idei normalizacji. Tematyka: Podmiotowość, godność, autonomia, samostanowienie osób z niepełnosprawnością; Tożsamość społeczna a niepełnosprawność; Implikacje założeń psychologii pozytywnej w badaniach pedagogiki specjalnej; Niepełnosprawność – stereotypy, stygmatyzacja; Niepełnosprawność – dyskryminacja, wykluczenie, miejsce „Innego” w społeczeństwie.</p>	

NAZWA PRZEDMIOTU: Bezpieczeństwo i higiena pracy		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W02	Ma uporządkowaną, pogłębioną i rozszerzoną wiedzę z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczącej regulacji prawnych z zakresu prawa pracy z uwzględnieniem: - praw i obowiązków pracowników i pracodawców, - ochrony pracy kobiet i młodocianych, - wypadków przy pracy, chorób zawodowych oraz profilaktycznej ochrony zdrowia pracowników.
		Umiejętności
	K_U02	Ma pogłębione umiejętności w zakresie: - identyfikowania zagrożeń występujących w procesach pracy

		- tworzenia metod ochrony przed zagrożeniami dla zdrowia i życia pracowników z uwzględnieniem zasad ergonomii
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Potrafi ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności i określić potrzeby w zakresie osobistego rozwoju
TREŚCI PROGRAMOWE		
1. Wybrane zagadnienia prawne 2. Informacje o potencjalnych zagrożeniach dla życia i zdrowia 3. Informacje o ochronie przed występującymi zagrożeniami oraz 4. Zasady postępowania w przypadku wystąpienia zagrożeń (w tym sposoby udzielania pierwszej pomocy), zasady ewakuacji, postępowanie przy zaistniałych wypadkach.		

NAZWA PRZEDMIOTU: Zajęcia kierunkowe w języku obcym		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W03	Zna podstawową terminologię obcojęzyczną z zakresu studiów nad niepełnosprawnością.
		Umiejętności
	K_U06	Zabiera głos w dyskusji lub debacie naukowej oraz zadaje pytania w dyskusji oraz przedstawia własne argumenty.
	K_U10	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności językowe, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii.
	K_U10	Posługuje się terminologią specjalistyczną związaną z kierunkiem studiów w danym języku obcym.
	K_U10	Potrafi w sposób spójny w mowie i na piśmie wypowiadać się w języku obcym na wybrane tematy dotyczące swojego kierunku studiów.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności językowych, rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się językowego
TREŚCI PROGRAMOWE		
Nauka terminologii fachowej z zakresu pedagogiki specjalnej w języku niemieckim wymaga zarówno umiejętności semantycznych użycia słownictwa, jak i syntaktycznych oraz dyskursywnych. Celem przedmiotu jest trening korzystania z literatury pedagogicznej niemieckiego obszaru językowego oraz umiejętność czynnego posługiwania się tym słownictwem.		
Zakres tematów:		

1. Słownictwo niemieckie z zakresu pedagogiki ogólnej.
2. Słownictwo niemieckie z zakresu pedagogiki specjalnej.
3. Adekwatne użycie słownictwa z poszanowaniem zasad charakterystycznych dla stylu naukowego języka niemieckiego.
4. Podstawowe osiągnięcia niemieckiej pedagogiki po II wojnie światowej.

NAZWA PRZEDMIOTU: Zajęcia tutoringowe – 2		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu disability studies, m.in. interdyscyplinarność, studia nad niepełnosprawnością/ disability studies, prawa osób z niepełnosprawnością, normalizacja, self-adwokatura, piętno niepełnosprawności.
	K_W03	Zna pojęcia z obszaru socjologiczno-etyczno-prawnych aspektów dyskursu nad niepełnosprawnością, m.in. przynależność społeczna, bioetyka, Inny, inkluzja, wykluczenie, marginalizacja.
	K_W03	Zna pojęcia z obszaru antropologiczno-historycznego ujęcia niepełnosprawności, m.in. kultura niepełnosprawności, styl życia osób z niepełnosprawnością, kreatywność osób z niepełnosprawnością
	K_W03	Zna pojęcia z obszaru psychologiczno-medycznego aspektu niepełnosprawności, m.in. psychologia pozytywna, eudajmoniczny dobrostan, jakość życia, umacnianie, afirmujący model niepełnosprawności.
	K_W03	Zna podstawowe zagadnienia pedagogiczno-strategicznych kontekstów fenomenu niepełnosprawności, m.in. normalizacja, paradygmat wsparcia, systemy wsparcia.
		Umiejętności
	K_U01	Umie zastosować interdyscyplinarną wiedzę do wyjaśniania niepełnosprawności w perspektywie nauk humanistycznych, społecznych, medycznych.
	K_U06	Umie podejmować działania eksperckie, opiniotwórcze w zakresie problematyki związanej z niepełnosprawnością.
	K_U09	Samodzielnie planuje i realizuje własną ścieżkę rozwoju zawodowego i osobowego, a także inspiruje innych do działań na rzecz uczenia się przez całe życie.
		Kompetencje społeczne
	K_K02	Jest gotów do kreatywnego wykorzystania posiadanej, interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności z zakresu

		niepełnosprawności w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.
	K_K04	Ma świadomość zasad i norm etycznych, którą wyraża w prezentowaniu własnego stanowiska, argumentacji własnego zdania odnośnie podejmowanych problemów związanych z niepełnosprawnością.

TREŚCI PROGRAMOWE

Studenci I roku, kierunku studiów Interdyscyplinarne Studia nad Niepełnosprawnością realizują przedmiot Zajęcia tutoringowe – 1 w formie zajęć do wyboru. Dokonują wyboru problematyki tutoringu spośród zaproponowanej w obszarze Interdyscyplinarnych Studiów nad Niepełnosprawnością, a w tym:

1. Integracja i inkluzja w teorii i praktyce społecznej. Podstawowe pojęcia, płaszczyzny, cechy, uwarunkowania postaw wobec "Inności-obcości"
2. Społeczne postrzeganie niepełnosprawności jako inności i obcości a koncepcja normalizacji.
3. Marginalizacja a automarinalizacja, stygmatyzacja a autostygmatyzacja - wymiary, kategorie zagrożone, sposoby badania. Niepełnosprawność jako stygmat społeczny i forma dewiacji.
4. Autonomia i podmiotowość osób z niepełnosprawnością - perspektywa filozoficzna, socjologiczna i pedagogiczna. Niepełnosprawność a interdyscyplinarność.
5. Koncepcje tożsamości w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością. Tożsamość a niepełnosprawność. Integracja, reintegracja czy odbudowa tożsamości?
6. Teorie psychologiczne w interpretacji zachowania człowieka z niepełnosprawnością. Koncepcje podmiotowości. Problem upodmiotowienia i uprzedmiotowienia osób z niepełnosprawnością.
7. Miejsce osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym a stratyfikacja emanacji "inności". Pojęcie i wymiary nierówności społecznych.

NAZWA PRZEDMIOTU: Warsztaty przygotowania artykułów, recenzji

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W03	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z obszaru niepełnosprawności, którym posługuje się w pisaniu artykułów i recenzji.
	K_W11	Zna zasady dotyczące zarządzania własnością intelektualną i prawem autorskim.
		Umiejętności
	K_U06	Potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych

		kanałów i technik komunikacyjnych korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych.
	K_U09	Samodzielnie planuje i realizuje własną ścieżkę rozwoju zawodowego i osobowego.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Potrafi ocenić poziom swoich umiejętności oraz określić umiejętności w zakresie pisania artykułów i recenzji oraz potrzeby w zakresie rozwoju osobistego i społecznego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie: warsztat pisarski – terminologia z zakresu niepełnosprawności, ocena doświadczenia studentów. 2. Zasady redagowania i edycji tekstów o charakterze naukowo – badawczym z obszaru disability studies. 3. Prawa autorskie, źródła darmowych zasobów internetowych 4. Analiza stylu i języka tekstów naukowych dotyczących różnych aspektów niepełnosprawności. 5. Zasady prawidłowego przygotowania artykułu naukowego. 6. Zasady przygotowania recenzji. 		

NAZWA PRZEDMIOTU: Warsztaty multimedialnych prezentacji		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W11	Zna zasady dotyczące zarządzania własnością intelektualną i prawem autorskim.
		Umiejętności
	K_U06	Potrafi przygotować prezentację multimedialną z wykorzystaniem programów poznanych w trakcie zajęć. Uwzględnia zasady prawidłowego przygotowania prezentacji multimedialnych.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreowania własnego warsztatu metodycznego i badawczego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie: warsztat multimedialnych prezentacji - terminologia, ocena doświadczenia studentów. 2. Jak jesteśmy profilowani w Sieci 		

3. Copyright. Prawa autorskie, źródła darmowych zasobów internetowych
4. Google Drive - dysk Google i jego możliwości
5. Prezi - funkcje specjalne
6. Powerpoint - funkcje specjalne
7. Mniej znane narzędzia/aplikacje do tworzenia prezentacji

NAZWA PRZEDMIOTU: Interdyscyplinarne konteksty niepełnosprawności (konwersatoria językowe tematyczne)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W03	Zna podstawową terminologię obcojęzyczną z zakresu różnych obszarów niepełnosprawności.
		Umiejętności
	K_U10	Posługuje się terminologią specjalistyczną związaną z kierunkiem studiów w danym języku obcym.
	K_U10	Dokonuje analizy i syntezy usłyszanej wypowiedzi. Czyta ze zrozumieniem teksty akademickie, artykuły z prasy fachowej, opracowań naukowych ze swojej dziedziny naukowej.
	K_U10	Potrafi znaleźć potrzebne mu informacje w tekstach obcojęzycznych związanych z problematyką niepełnosprawności.
	K_U10	Zabiera głos w dyskusji lub debacie naukowej oraz zadaje pytania w dyskusji oraz przedstawia własne argumenty w danym języku obcym.
	K_U10	Przygotowuje pisemne streszczenie różnorodnych informacji zawartych w tekstach lub artykułach fachowych, Przygotowuje prezentację oraz jej streszczenie, referat związany z różnymi obszarami niepełnosprawności w danym języku obcym.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności językowych, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<p>Student I roku studiów II stopnia, kierunku Interdyscyplinarne Studia nad Niepełnosprawnością realizuje Konwersatoria językowe tematyczne w formie zajęć do wyboru w języku angielskim lub języku niemieckim. W trakcie zajęć doskonalili swoje kompetencje językowe w zakresie studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, a w</p>		

tym:

- rozwija poszczególne sprawności językowe, tj. czytania, mówienia, słuchania i pisanie na poziomie B2,
- pracuje z materiałami dodatkowymi - artykuły związane z kierunkiem studiów,
- poszerza słownictwo: związane z problematyką różnych rodzajów niepełnosprawności w danym języku obcym; związane z aktami prawnymi dotyczącymi problematyki niepełnosprawności w danym języku obcym; związane z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych w rodzinie i społeczeństwie w danym języku obcym; związane z systemami wsparcia osób z niepełnosprawnościami w danym języku obcym; analizą problemów osób z niepełnosprawnościami w literaturze fachowej.

NAZWA PRZEDMIOTU: Podstawy dydaktyki szkoły wyższej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W11	Zna zasady dotyczące zarządzania własnością intelektualną i prawem autorskim.
	K_W12	Zna mechanizmy i podstawowe zasady rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości w ujęciu przedmiotowym (aktywne działanie w sferze gospodarczej) i podmiotowym (cechy osobowe warunkujące aktywność gospodarczą).
		Umiejętności
	K_U09	Samodzielnie planuje i realizuje własną ścieżkę rozwoju zawodowego i osobowego, a także inspiruje innych do działań na rzecz uczenia się przez całe życie.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Dokonuje krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, określa potrzeby w zakresie własnego rozwoju osobistego i naukowego oraz kreuje własny warsztat metodyczny i badawczy.
	K_K02	Kreatywnego wykorzystania posiadanej, interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności z zakresu niepełnosprawności w celu rozwiązywania problemów poznawczych oraz praktycznych oraz poszukiwania wsparcia ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Kształcenie akademickie – rys historyczny.
2. Pedeutologia szkoły wyższej – wymagania stawiane nauczycielowi akademickiemu, koncepcje dotyczące osobowości nauczyciela akademickiego.
3. Diada nauczyciel akademicki – student – koncepcje i typy relacji, idee pedeutologiczne i

filozoficzne.

4. Specyfika kształcenia na poziomie akademickim. Charakterystyka ucznia dorosłego.
5. Przedmiot i zadania dydaktyki szkoły wyższej.
6. Proces kształcenia w szkole wyższej – cele, konstrukcja, cechy charakterystyczne.
7. Metody i środki dydaktyczne charakterystyczne dla szkoły wyższej.
8. Metody aktywizujące w kształceniu studentów.
9. Pomiar i ewaluacja w dydaktyce szkoły wyższej.

NAZWA PRZEDMIOTU: Warsztaty umiejętności komunikacyjnych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W07	Zna specyfikę komunikacji z osobami z różnymi formami niepełnosprawności.
		Umiejętności
	K_U06	Zna efektywne sposoby budowania relacji z uwzględnieniem emocji i potrzeb.
	K_U06	Potrafi zminimalizować ryzyko konfliktu związanego z nieprawidłowymi wzorcami komunikacji.
	K_U06	Potrafi przekazywać komunikaty w asertywny sposób.
	K_U06	Stosuje zasady efektywnej komunikacji werbalnej i niewerbalnej.
	K_U06	Potrafi skutecznie komunikować się z osobami z różnymi formami niepełnosprawności.
	K_U06	Potrafi zastosować zasady efektywnej komunikacji.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności w obszarze komunikowania się, określenia potrzeb w zakresie własnego rozwoju osobistego i zawodowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Ogólne zasady komunikowania się – definicje, elementy procesu komunikacji, rodzaje komunikacji.
2. Przeszkody w skutecznym komunikowaniu się, blokady i błędy w komunikacji.
3. Podstawy dobrej komunikacji, techniki usprawniające komunikowanie się.
4. Komunikowanie się z osobami z różnymi niepełnosprawnościami – specyfika kontaktu z osobą niepełnosprawną intelektualnie, niepełnosprawną ruchowo, z zaburzonym zmysłem wzroku, z zaburzonym słuchem, z osobą chorą psychicznie.
5. Komunikowanie się z dzieckiem.
6. Specyfika komunikowania się z osobą w podeszłym wieku.

Praktyki

NAZWA PRZEDMIOTU: Praktyka specjalistyczna (20 godz.)		
Instytucje publiczne zaangażowane w proces wspierania osób niepełnosprawnych (instytucje opieki i pomocy społecznej, instytucje aktywizacji zawodowej, instytucje rynku pracy, wydziały wszystkich szczebli administracji publicznej zajmujące się sytuacją osób z niepełnosprawnością).		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W03	Posiada rozszerzony zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności rozszerzony o terminy stosowane w różnych sektorach działań wspierających osoby z niepełnosprawnością.
	K_W08	Ma uporządkowaną, pogłębioną i poszerzoną wiedzę o działalności instytucji publicznej, w której student realizował praktyki, jej specyfice, uwarunkowaniach, zachodzących w niej procesach.
	K_W09	Ma pogłębioną i poszerzoną wiedzę o prawnych podstawach wspierania osób z niepełnosprawnością oraz działalności instytucji, w której student realizował praktyki.
Umiejętności		
	K_U01	Potrafi wykorzystywać i integrować interdyscyplinarną wiedzę teoretyczną z zakresu studiów nad niepełnosprawnością w celu analizy i rozwiązywania złożonych problemów osób z niepełnosprawnością w kontekście działań instytucji, w których student realizował praktyki.
	K_U03	Umie rozpoznawać potrzeby osób z niepełnosprawnością oraz w tym zakresie projektować i realizować zadania w aspekcie różnych obszarów życia osób z niepełnosprawnością.
	K_U06	Posiada umiejętność spójnego, precyzyjnego i rozbudowanego wypowiedzania się oraz formułowania konstruktywnych uzasadnień na tematy dotyczące różnych obszarów funkcjonowania osób z niepełnosprawnością, ich sytuacji życiowej oraz działalności instytucji publicznych zaangażowanych w proces wspierania osób z niepełnosprawnością.
	K_U08	Potrafi współpracować z pracownikami instytucji publicznych, na każdym etapie projektowania i realizacji działań wspierających, w tym potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych.
Kompetencje społeczne		
	K_K01	Potrafi ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności oraz określić potrzeby w zakresie rozwoju osobistego.
	K_K04	Ma świadomość konieczności zachowania się w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki w pracy z osobami z niepełnosprawnością.
	K_K04	Ma świadomość odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki.
	K_K04	Jest wrażliwy na problemy związane z niepełnosprawnością,

	gotowy do komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie się z działalnością instytucji publicznej, w której odbywa się praktyka - jej specyfiką (zadaniami, strukturą organizacyjną), uwarunkowaniami oraz zachodzącymi w niej procesami. 2. Poznanie prawnych podstaw wspierania osób z niepełnosprawnością i działalności instytucji, w której jest realizowana praktyka. 3. Poznanie podstawowej dokumentacji z zakresu udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością (dotyczącej planowania i realizacji działań wspierających) - wymaganej w instytucji publicznej, w której odbywa się praktyka, w tym poznanie metod i programów komputerowych mających w niej zastosowanie. 4. Współuczestnictwo (współpraca) w procesie rozpoznawania potrzeb osób z niepełnosprawnością wymagających wsparcia oraz w poszczególnych etapach projektowania i realizacji działań wspierających - w tym, sprawne porozumiewanie się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych stosowanych w instytucji publicznej, w której jest realizowana praktyka. 5. Udział studenta w sporządzaniu wymaganej dokumentacji – niezbędnej dla prowadzenia działań wspierających w instytucji publicznej, w której jest realizowana praktyka. 6. Udział studenta w różnych formach działalności bezpośredniej i pośredniej instytucji publicznej, w której realizowana jest praktyka. 	

NAZWA PRZEDMIOTU: Praktyka dyplomowa (20 godz.)		
Instytucje publiczne zaangażowane w proces wspierania osób niepełnosprawnych (instytucje opieki i pomocy społecznej, instytucje aktywizacji zawodowej, instytucje rynku pracy, wydziały wszystkich szczebli administracji publicznej zajmujące się sytuacją osób z niepełnosprawnością).		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W03	Posiada rozszerzony zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności rozszerzony o terminy stosowane w różnych sektorach działań wspierających osoby z niepełnosprawnością.
	K_W08	Ma uporządkowaną, pogłębioną i poszerzoną wiedzę o działalności instytucji publicznej, w której student realizował praktyki, jej specyfice, uwarunkowaniach, zachodzących w niej procesach.
	K_W09	Ma pogłębioną i poszerzoną wiedzę o prawnych podstawach wspierania osób z niepełnosprawnością oraz działalności instytucji, w której student realizował praktyki.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać i integrować interdyscyplinarną wiedzę teoretyczną z zakresu studiów nad niepełnosprawnością w celu analizy i rozwiązywania złożonych problemów osób z niepełnosprawnością w kontekście działań instytucji, w których student realizował praktyki.
	K_U03	Umie rozpoznawać potrzeby osób z niepełnosprawnością oraz w tym zakresie projektować i realizować zadania w aspekcie różnych obszarów życia osób z niepełnosprawnością.

	K_U06	Posiada umiejętność spójnego, precyzyjnego i rozbudowanego wypowiedzania się oraz formułowania konstruktywnych uzasadnień na tematy dotyczące różnych obszarów funkcjonowania osób z niepełnosprawnością, ich sytuacji życiowej oraz działalności instytucji publicznych zaangażowanych w proces wspierania osób z niepełnosprawnością.
	K_U08	Potrafi współpracować z pracownikami instytucji publicznych, na każdym etapie projektowania i realizacji działań wspierających, w tym potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Potrafi ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności oraz określić potrzeby w zakresie rozwoju osobistego.
	K_K04	Ma świadomość konieczności zachowania się w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki w pracy z osobami z niepełnosprawnością.
	K_K04	Ma świadomość odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki.
	K_K04	Jest wrażliwy na problemy związane z niepełnosprawnością, gotowy do komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie się z działalnością instytucji publicznej, w której odbywa się praktyka - jej specyfiką (zadaniami, strukturą organizacyjną), uwarunkowaniami oraz zachodzącymi w niej procesami. 2. Poznanie prawnych podstaw wspierania osób z niepełnosprawnością i działalności instytucji, w której jest realizowana praktyka. 3. Poznanie podstawowej dokumentacji z zakresu udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością (dotyczącej planowania i realizacji działań wspierających) - wymaganej w instytucji publicznej, w której odbywa się praktyka, w tym poznanie metod i programów komputerowych mających w niej zastosowanie. 4. Współuczestnictwo (współpraca) w procesie rozpoznawania potrzeb osób z niepełnosprawnością wymagających wsparcia oraz w poszczególnych etapach projektowania i realizacji działań wspierających - w tym, sprawne porozumiewanie się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych stosowanych w instytucji publicznej, w której jest realizowana praktyka. 5. Udział studenta w sporządzaniu wymaganej dokumentacji – niezbędnej dla prowadzenia działań wspierających w instytucji publicznej, w której jest realizowana praktyka. 6. Udział studenta w różnych formach działalności bezpośredniej i pośredniej instytucji publicznej, w której realizowana jest praktyka. 		

NAZWA PRZEDMIOTU: Praktyka dyplomowa (40 godz.)

Organizacje pożytku publicznego (fundacje, stowarzyszenia, grupy wsparcia, centra wolontariatu), media.

EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
	K_W03	Posiada rozszerzony zasób terminologiczny z zakresu niepełnosprawności rozszerzony o terminy stosowane w różnych sektorach działań wspierających osoby z niepełnosprawnością.
	K_W08	Ma uporządkowaną, pogłębioną i poszerzoną wiedzę o działalności instytucji publicznej, w której student realizował praktyki, jej specyfice, uwarunkowaniach, zachodzących w niej procesach.
	K_W09	Ma pogłębioną i poszerzoną wiedzę o prawnych podstawach wspierania osób z niepełnosprawnością oraz działalności instytucji, w której student realizował praktyki.
		Umiejętności
	K_U01	Potrafi wykorzystywać i integrować interdyscyplinarną wiedzę teoretyczną z zakresu studiów nad niepełnosprawnością w celu analizy i rozwiązywania złożonych problemów osób z niepełnosprawnością w kontekście działań instytucji, w których student realizował praktyki.
	K_U03	Umie rozpoznawać potrzeby osób z niepełnosprawnością oraz w tym zakresie projektować i realizować zadania w aspekcie różnych obszarów życia osób z niepełnosprawnością.
	K_U06	Posiada umiejętność spójnego, precyzyjnego i rozbudowanego wypowiadania się oraz formułowania konstruktywnych uzasadnień na tematy dotyczące różnych obszarów funkcjonowania osób z niepełnosprawnością, ich sytuacji życiowej oraz działalności instytucji publicznych zaangażowanych w proces wspierania osób z niepełnosprawnością.
	K_U08	Potrafi współpracować z pracownikami instytucji publicznych, na każdym etapie projektowania i realizacji działań wspierających, w tym potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych.
		Umie rozpoznawać potrzeby osób z niepełnosprawnością oraz w tym zakresie projektować i realizować zadania w aspekcie różnych obszarów życia osób z niepełnosprawnością.
		Kompetencje społeczne
	K_K01	Potrafi ocenić poziom swojej wiedzy i umiejętności oraz określić potrzeby w zakresie rozwoju osobistego.
	K_K04	Ma świadomość konieczności zachowania się w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki w pracy z osobami z niepełnosprawnością.
	K_K04	Ma świadomość odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki.
	K_K04	Jest wrażliwy na problemy związane z niepełnosprawnością, gotowy do komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Zapoznanie się z działalnością instytucji publicznej, w której odbywa się praktyka - jej specyfiką (zadaniami, strukturą organizacyjną), uwarunkowaniami oraz zachodzącymi w niej procesami.
2. Poznanie prawnych podstaw wspierania osób z niepełnosprawnością i działalności instytucji, w której jest realizowana praktyka.
3. Poznanie dokumentacji z zakresu udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością (dotyczącej planowania i realizacji działań wspierających) - wymaganej w instytucji publicznej, w której odbywa się praktyka, w tym poznanie metod i programów komputerowych mających w niej zastosowanie.
4. Dokonuje rozpoznawania potrzeb osób z niepełnosprawnością wymagających wsparcia oraz uczestniczy w poszczególnych etapach projektowania i realizacji działań wspierających - w tym, sprawne porozumiewanie się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych stosowanych w instytucji publicznej, w której jest realizowana praktyka.
5. Udział studenta w sporządzaniu wymaganej dokumentacji – niezbędnej dla prowadzenia działań wspierających w instytucji publicznej, w której jest realizowana praktyka.
6. Udział studenta w różnych formach działalności bezpośredniej i pośredniej instytucji publicznej, w której realizowana jest praktyka.